DONDERDAG 4 NOVEMBER 1993 **VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD** 38e JAARGANG • NR 44 • 33 FR

INGEKOMEN 0 8 NOV. 1993

VLAAMS WEEKBLAD

DE GEHEIME CIJFERS VAN DE CM

TRANSFER VAN 16 MILJARD IN DE ZIEKTEVERZEKERING

Terwijl premier Dehaene zich met de regeringstop o.m. het hoofd breekt over een financieel evenwicht in de sociale zekerheid, deed een gunstige wind op onze redaktie nieuwe cijfers belanden over de transferten in de ziekteverzekering. Pikant detail is dat deze cijfers voor het jaar 1992 afkomstig zijn van de Christelijke Mutualiteiten. Ze werden echter angstvallig geheim gehouden, wellicht omdat een publikatie ervan de voorstanders van een federalisering van de ziekteverzekering in Vlaanderen meer wind in de zeilen zou geven. Deze cijfers tonen zonneklaar aan dat minstens een gedeeltelijke federalisering van de ziekteverzekering een onmisbaar onderdeel zou moeten vormen van een ernstig "globaal plan".

In opdracht van het RIZIV dienen alle mutualiteiten de uitgaven die werden verricht bij elke ziekenhuisopname te registreren. Niet alle mutualiteiten deden dit even nauwgezet. De CM echter wel. De kristelijke mutualiteiten hebben een marktaandeel van ongeveer 44%. Op basis van de cijfers die de CM registreerde, maakten we een ekstrapolatie voor het rijk. Hierdoor zullen wellicht de berekende cijfers niet overeenstemmen met de werkelijke cijfers. Enige voorzichtigheid bij het hanteren van dit cijfermateriaal is daarom zeker aangewezen. Maar algemeen wordt aangenomen dat de andere ziekenfondsen, die in het zuiden van het land een groter marktaandeel hebben, duurder zijn en grotere kosten hebben per aangeslotene. De verdeling van de globale cijfers over Vlaanderen, Brussel en Wallonië zoals ze hier berekend werd, is dus eigenlijk nog flatterend voor de Franstaligen.

Volgens die berekeningen kost de ziekteverzekering in Vlaanderen 32.554 frank per inwoner, in Brussel (+ Halle-Vilvoorde) 34.855 frank en in Wallonië 37.586 frank per inwoner. Arrondissementeel spannen Charleroi (46.711 fr. per inwoner), Bergen (42.884), La Louvière (41.996) en Doornik (41.737) de kroon. Tielt (28.237), Turnhout (28.237), Verviers (29.519) en Leuven (30.598) zijn de goedkoopste arrondissementen. Omgerekend betekent dit alles een meerkost voor Wallonië met 16,4 miljard frank.

Wanneer we deze cijfers per medische sektor uitsplitsen, vinden we argumenten om te gewagen van een echt verschillende medische kultuur tussen Vlaanderen en Wallonië. Enkele voorbeelden: in 1992 kostte de klinische biologie en medische beeldvorming in Vlaanderen geekstrapoleerd 2.997 frank per inwoner, in Wallonië 4.222 frank, en in Brussel 3.565 fr. Thuisverpleging is dan weer het duurst in Vlaanderen (1.376 frank per inwoner) en het goedkoopst in Brussel (825 fr. per inwoner). Wallonië neemt met 1.206 frank een tussenpositie in.

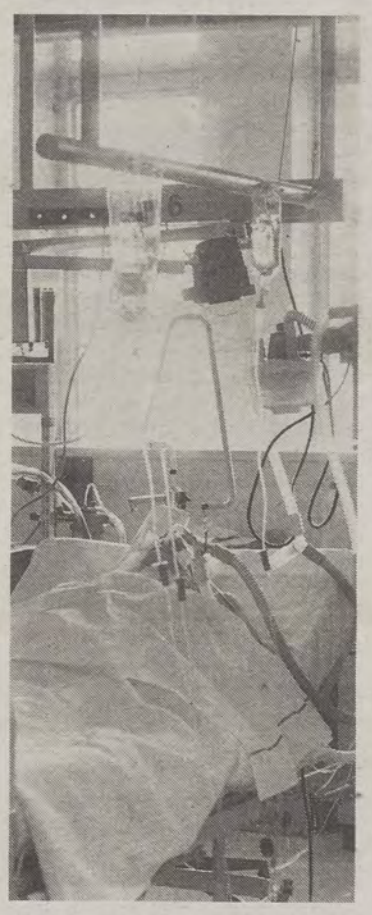

"Medische kultuur in Wallonië is eerder gericht op specialisten- en instellingengeneeskunde."

Ook wat de kostprijs van de huisartsenakten per inwoner betreft, neemt Vlaanderen de koppositie in (2.219 frank tegenover 2.152 in Wallonië en 1.867 in Brussel). Vlaanderen lijkt volgens deze cijfers meer belang te hechten aan de eerstelijnsgezondheidszorg. Dit blijkt ook uit de cijfers over de raadplegingen bij specialisten. Enkel een reumatoloog wordt in Vlaanderen (2,8 verrichtingen per 1.000 inwoners) meer gekonsulteerd dan in Wallonië (1,8 per 1.000 inwoners). Alle andere specialismen kosten in Wallonië en in Brussel gemiddeld meer dan in Vlaanderen. Enkele frappante voorbeelden: de gastro-enterologie (maag- en darmziekten) kost in Vlaanderen 2,4 frank per inwoner, tegenover 15,3 fr. in Wallonië en 17,2 fr. in Brussel. De totale meerkost die Wallonië veroorzaakt ten gevolge van het groter aantal raadplegingen bij specialisten bedraagt ruim 711 miljoen frank.

Het lijdt geen twijfel dat demografische faktoren een rol spelen in de opmerkelijke verschillen in de gezondheidszorg tussen de gewesten. Toch is er meer aan de hand, zoals uit de geciteerde cijfers voor thuiszorg, specialisten en huisartsen mag blijken. Wallonië lijkt meer gericht op de instellingen- en specialistengeneeskunde dan Vlaanderen, waar de huisartsengeneeskunde en de thuisverzorging een grotere rol spelen.

Het zou een mooie zaak zijn mochten de mutualiteiten verplicht worden om dergelijke gegevens bekend te maken. Het debat over de federalisering van de SZ zou alvast uit de sfeer van de verdachtmakingen gehaald worden, en de gemeenschappen zouden klare afspraken kunnen maken over een redelijke solidariteit.

Vandaag donderdag geeft VU-ondervoorzitter Patrik Vankrunkelsven een perskonferentie waarop hij nog meer cijfers over de transfers in de ziekteverzekering bekend maakt.

(fd/pdj)

EERST DIT

De VU-kongresgangers van Leuven zullen wel nooit gedacht hebben dat hun omstreden kongresresolutie over de arbeidsduurverkorting zo vlug geschiedenis zou maken. Terwijl in eigen land het onderwerp nog vrijwel onbespreekbaar is wordt er in buurlanden vrijmoedig over gebakkeleid.

In Nederland is het zowaar de direkteur van McDonald's die de kar trekt, in Frankrijk hebben zich na patroons van „grote dozen" nu ook de minister van Arbeid, de werkgeversorganisatie en politieke partijen in de diskussie gemengd. En verleden week nam ook het Europese Parlement een resolutie aan die verdraaid veel gelijkenis vertoont met de tekst die op het VU-kongres werd goedgekeurd. Dat mag niet verwonderen, VU-Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke lag mee aan de basis van de aangenomen tekst.

Gelijk hebben is niet altijd gelijk krijgen. Dat heeft de VU, wat de staatshervorming betreft, decennialang moeten ondervinden. Eens komt er een dag dat zelfs dromen waarheid worden en gelijk hebben ook gelijk krijgen wordt. Zij die de kongresteksten al te gemakkelijk als „beminnelijk dilettantisme" hebben afgedaan zullen hun mening moeten herzien.

Hetzelfde moet gezegd worden over cijfers die deze week op onze redaktie binnenwaaiden en de transferten in de ziekteverzekering zwart op wit bewijzen. Ook in deze materie heeft de VU niet opgehouden klaarheid te eisen. En deze klaarheid kan er slechts komen als het unitaire stelsel ophoudt te bestaan.

De cijfergegevens zijn afkomstig van de *Christelijke Mutualiteiten* (CM) en behelzen prestaties die in 1992 verricht werden, van recente datum dus. Zo'n registratie werd door het RIZIV aan àlle ziekenfondsen gevraagd. Alleen de gegevens van de CM bleken te voldoen, zij zijn ook de belangrijkste. Dit ziekenfonds is goed voor 44% van het marktaandeel. de verstrekte zorReeds herhaaldelijk hebben wij gewezen op belangrijke geldstromen in de Sociale Zekerheid, professoren publiceerden cijfers, de *Onderzoeksgroep SZ 2002* (door Johan Sauwens namens de Vlaamse regering ingesteld) moet niet-objektief verklaarbare financiële transferten vaststellen.

Als de VU meer dan ooit de splitsing eist is dat niet uit volks-egoisme, zoals het verwijt klinkt, of gebrek aan solidariteit maar om te saneren. De financiële leefbaarheid van het stelsel wordt mede ondermijnd door een ongebreidelde toepassing van prestaties in het zuiden van het land. In de unitaire soep kan zoiets lange tijd verdoezeld blijven, in een gefederaliseerd stelsel wordt elke gemeenschap gekonfronteerd met de eigen financiële mogelijkheden en grenzen.

Federaliseren om tot een beter beleid te komen, daar gaat het om. Wat voor zin heeft het in de ziekenhuissektor de gemeenschappen bevoegdheid over bouw en programmatie toe te vertrouwen terwijl de financiering een zaak van de unitaire Sociale Zekerheid blijft? Zo'n situatie is aanmodderen en een verkeerd begrip van federalisering. De gezondheidszorg is eigen aan mens en wijze van leven en moet, wil ze werkzaam zijn, volledig aan de gemeenschappen behoren.

Uit de CM-cijfers moet nogmaals geleerd dat Vlaanderen en Wallonië ook in de medische sektor andere wegen bewandelen, dat is hun beider goed recht. Maar wanneer blijkt dat de ene weg meer kost dan de andere dan moeten daar de passende konklusies uitgetrokken worden.

Cijfers liegen niet, vanuit unitaire en Waalse hoek zal hun bekendmaking ongelegen komen. Het is echter onze overtuiging dat de ziekenfondsen tot publikatie ervan verplicht zouden moeten worden. Zij kunnen klaarheid brengen in de grote zorg om de Sociale Zekerheid te saneren en om ze leefbaar te houden, nu en later.

Wij begrijpen de Franstaligen dat zij het potje van de ziekteverzekering gedekt willen houden, zij zouden wat gek moeten zijn om in eigen vlees te snijden. Zij moeten echter weten dat wie in een federatie leeft rechten en plichten heeft en dat een federatie slechts leefbaar is wanneer de samenstellende delen open en eerlijk aan politiek doen. Daarom vraagt de Volksunie dat het taboe van de ziekteverzekering doorbroken wordt en elk maatschappelijk pakt dat afgesloten wordt er een is tussen Vlaanderen en Wallonië en niet onder voogdij van de federale overheid.

Maurits Van Liedekerke

KORTWEG

■ In Zaventem stichtten asielzoekers brand in hun slaapvertrekken. In Walem sloegen asielzoekers op de vlucht, of waagden daartoe althans een poging. Een en ander zou te maken hebben met een nakende **uitwijzing**.

■ VU-senator *Willy Kuijpers*, die het Fort van Walem niet binnenmocht, stelde voor om de Afrikaanse van de Oosteuropese asielzoekers te **scheiden**. De Oosteuropeanen beschouwen een uitwijzing vaak als "brute pech", terwijl dit voor de Afrikanen een "regelrechte ramp" is. Dat komt omdat de Oosteuropeanen doorgaans weten dat ze als ekonomische vluchtelingen i.p.v. politieke vluchtelingen een uitwijzing riskeren, en de Afrikanen niet.

■ Speurhonden ontdekten tijdens het voorbije weekend in Dover 28 illegalen die vanuit Oostende en Calais ingescheept waren aan boord van overzetboten naar Groot-Brittannië. Ze zaten verstopt in vrachtwagens. Sinds september werden in Dover al 118 illegalen onderschept. Alles wijst erop dat het om georganiseerde **mensensmokkel** gaat.

■ Na het Europees parlement, de direkteur van McDonalds Nederland, de Franse PS en de KWB, zit nu ook de KAV op het VU-spoor van de **arbeidsduurverkorting**. De KAV van de provincie Antwerpen pleitte op een symposium voor een algemene arbeidsduurverkorting voor iedereen als noodzakelijke sleutel tot een meer menswaardige arbeid.

■ Op het al dan niet bezitten van een geldig schouwingsbewijs van de technische kontrole van voertuigen bestaat nauwelijks **kontrole**. Slechts bij een toevallige politie- of rijkswachtkontrole of wanneer de bestuurder betrokken raakt bij een ongeval, loopt een automobilist die zich niet onderwerpt aan de wettelijk verplichte keuring tegen de lamp.

■ **De Post** wil zo snel mogelijk elke brief na één dag besteld hebben. Nu wordt die doelstelling al voor 85% van de brieven verwezenlijkt. Vanaf 1 januari wordt een brief versturen wel 1 frank duurder. Op een brief moet dan 16 frank, op drukwerk 13 frank.

■ **Carlo De Benedetti**, de voorzitter van het Italiaanse komputerbedrijf Olivetti, zit achter tralies. Hij meldde zich om half vijf maandagochtend vrijwillig bij de politie, die hem zocht op verdenking van korruptie. De Benedetti deed dit nadat zijn advokaten met de Italiaanse magistraten onderhandeld hadden. De Benedetti had al maanden geleden toegegeven dat Olivetti smeergeld betaald had om overheidskontrakten in de wacht te slepen.

■ Uit een onderzoek naar de gezinsplanning bij Turkse migrantengezinnen, blijkt dat de huidige generatie gemiddeld **één kind minder** wenst.

GLOBAAL PLAN

Achter de schermen wroet premier *Dehaene* samen met de vice-premiers en enkele andere ministers topministers als *André Bourgeois* (CVP) aan de totstandkoming van een globaal plan. Dehaene beweert met dat plan de konkurrentiekracht van de ondernemingen te vrijwaren, de werkgelegenheid te bevorderen en het financieel evenwicht in de sociale zekerheid te herstellen.

Het voorzitterschap van de Europese Unie belette de eerste minister om zich voltijds met zijn globaal plan bezig te houden. Mede daardoor zou de zaak pas na het volgende weekend geklaard zijn. Verleden vrijdag bewees de Franstalige vleugel van de socialistische vakbond nog steeds over een vrij grote mobilisatiekracht te beschikken. In Brussel werd door een 50.000 vakbondsmilitanten, hoofdzakelijk Franstaligen, betoogd. De socialistische vakbond slaagde er die dag ook op haar eentje in om het openbare leven lam te leggen met een 24-urenstaking.

Nogal wat waarnemers wezen op de verschillende houding van Vlamingen en Franstaligen tegenover de buikriem-operaties van de regering. Het lijkt hen zeer twijfelachtig dat Dehaene tegen de wil van de Waalse vakbonden, die in de PS nog steeds de meeste lakens uitdelen, een echt ingrijpend globaal plan zal kunnen doordrukken. Het is niet ondenkbaar dat de onderhandelingen over dit plan tot een verdere scheiding van België zullen leiden.

DIALOGUE FOR THE FUTURE

Deze week organiseert de *Koning Boudewijnstichting* in Brussel een Europese jongerenontmoeting over demokratie. Het tema van de bedoening is *dialogue for the future* (dialoog voor de toekomst). De bijeenkomst is tweetalig: Frans en Engels. De infobrochure vermeldt uitsluitend het Franstalig adres van de Brusselse stichting.

Deze opvallende miskenning van het Nederlands door een Belgische stichting vormde voor de Vlaamse Volksbeweging (VVB) de aanleiding om de zaak verder te onderzoeken. In een persmededeling zegt de Vlaamse drukkingsgroep dat de Boudewijnstichting in een telefonisch kontakt bevestigde dat het Nederlands op deze ontmoeting niet wordt gebruikt. De reden hiervoor luidde: *het betreft een aktiviteit op Europees niveau.* Een Nederlandstalige brochure was volgens de stichting niet voorhanden, *omdat dit de kosten onnodig de hoogte in jaagt.*

De VVB heeft overschot van gelijk *dergelijke manifeste uiting van minachting voor het Nederlands onaanvaardbaar* te noemen. Zeker, zoals de VVB beklemtoont, aangezien de Koning Boudewijnstichting een organisatie is *die de naam draagt van een Belgisch staatshoofd, koning Fabiola als erevoorzitster heeft en grotendeels werkt met overheidsgelden, vooral afkomstig uit Vlaanderen.*

Meer bepaald verwijt de VVB de Boudewijnstichting de indruk te wekken dat het Nederlands (in tegenstelling tot het Frans) geen volwaardige Europese taal is; in het buitenland eentalig Franse adressen uit Brussel te verspreiden en zo de indruk te versterken dat Brussel een eentalig Franse stad is; daartoe overheidsmiddelen te misbruiken.

Vermits de Stichting overheidsmiddelen aanwendt, moet ze ook van overheidswege gekontroleerd kunnen worden. Welk VU-parlementslid bindt deze kat de bel aan?

(foto P. Bolsius)

Priester Daens betoogde niet mee verleden vrijdag. Heel wat ABVV-militanten riepen met dergelijke ludieke tafereeltjes hun kristelijke ACV-kollega's op om mee aktie te voeren tegen de plannen van de werkgevers en de regering om te sabelen in de loonovereenkomsten die eerder nochtans afgesloten werden. De 50.000 hoofdzakelijke Franstalige syndikalisten kregen wel de steun van ex-minister Eyskens en top-industrieel Leysen, die het op een debat op de Boekenbeurs met elkaar eens waren dat de regering niet met de vuile voeten door de afgesproken kao's mag stappen.

HET GERECHT

Tobback kan het echt niet laten. De SP-minister van Binnenlandse Zaken slaagt er geen maand in om zich niet met andermans zaken te bemoeien. Met een volgens De Morgen *nooit geziene heftigheid* trok hij deze keer van leer tegen "het gerecht" in het algemeen en de vijf prokureurs-generaal in het bijzonder. Deze laatsten zijn verantwoordelijk voor het vervolgingsbeleid: welke misdaden worden voor de rechtbank gebracht, en welke straffen hangen eraan vast.

Tobback vindt dat er een te groot verschil bestaat tussen het opsporingswerk van de politiediensten, waarvoor hij als minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk is, en wat het openbaar ministerie er uiteindelijk maar van bakt. Volgens de eksellentie is overleg noodzakelijk, maar maken de prokureurs-generaal dat onmogelijk, wegens hun "verreikende inertie", een "denigrerende ivoren-toren-mentaliteit", en een "door het openbaar ministerie verkeerd begrepen onafhankelijkheid". Volgens Tobback lijden ze zo sterk aan die gebreken, dat zelfs zijn kollega *Wathelet* (PSC) er niet tegen op kan.

Wathelet zou geen politikus zijn als hij dit zomaar over zich heen zou laten gaan. De PSC-vice-premier las dus de Leuvense minister op zijn beurt de levieten. Wathelet is het "volledig oneens" met de analyse van Tobback dat de prokureurs-generaal verantwoordelijk zijn voor het uitblijven van een efficiënt strafrechtelijk beleid.

Wathelet geeft dan zijn eigen vizie op het falend beleid, en somt volgende oorzaken op: de stijgende kriminaliteit, de overvolle gevangenissen, falen wetgevend werk, de toenemende administratieve en budgettaire kontroles. De minister van Justitie bevestigt tenslotte zijn imago van gentleman, wat in vergelijking met Tobback overigens weinig moeite kost, door alle betrokkenen fijntjes de hand te reiken: *Het wordt tijd dat mensen die elkaar niet kennen, leren kommuniceren met elkaar. Ik zal hierop toezien: de heer Tobback en de prokureurs-generaal zullen mijn gasten zijn.*

EUROPESE UNIE

Eindelijk is dan toch het Verdrag van Maastricht van kracht geworden. Voortaan wordt er niet meer van de Europese Gemeenschap gesproken, maar van de Europese Unie. De Europese Gemeenschap verdwijnt nochtans niet. Ze blijft de eerste pijler vormen van de Unie. Tweede en derde pijler zijn het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, en samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.

Op de top van Brussel werd niet zonder moeite een zetelknoop doorgehakt. De belangrijkste zetel, die van het Europees Monetair Instituut, dat later de Europese Centrale Bank wordt, komt in het Duitse Frankfort te staan. Groot-Brittannië, Nederland, Denemarken en Spanje vallen eveneens in de prijzen. Het Europees Bureau voor Geneesmiddelen gaat naar Londen, Europol naar Den Haag, het Europees Milieubureau naar Kopenhagen en het Europees Merkenbureau gaat naar een nog nader te bepalen Spaanse stad.

België was (gelukkig) voor geen enkele instelling vragende partij. De vestiging van politieke EG-instellingen in Brussel (op een maandelijkse vergadering van het Europees Parlement in Straatsburg na) bezorgt de hoofdstad al genoeg moeilijkheden.

TRANSFER

Jan Modaal verdient 25% meer dan *Jean Modal*. Maar dankzij de sociale zekerheid ligt het beschikbare inkomen van Jean Modal maar 6,7% lager dan dat van Jan Modaal. Deze cijfers over de verschillen tussen het gemiddeld inkomen uit arbeid en na verrekening van de sociale zekerheid in Vlaanderen en in Wallonië werden bekendgemaakt op de viering van het emeritaat van prof. *Herman Deleeck*, de oprichter van het gezaghebbende Centrum voor Sociaal Beleid van de Universiteit Antwerpen.

Dat het gemiddeld inkomen uit arbeid in Vlaanderen een kwart hoger ligt dan in Wallonië ligt niet zozeer aan regionale verschillen in de hoogte van de lonen, maar wel aan het aantal werklozen en niet-aktieven in Wallonië. De transfers in de sociale zekerheid herleiden dit inkomensverschil dus gevoelig. Zo gevoelig, dat de Franstaligen over die transfers zelfs weigeren een debat aan te gaan.

DODENGANG

Morgen vrijdag moet *Dirk Demeurie*, de sekretaris van het IJzerbedevaartkomitee, de sleutels van de Dodengang aan het stadsbestuur van Diksmuide overhandigen. Het vormt de zoveelste aflevering in een triestig vervolgverhaal.

Toen de koncessie voor het monument aan de vorige uitbater (Touring Club van België) verviel, had het IJzerbedevaartkomitee het goedkoopste bod gedaan. Logischerwijze werd de nieuwe koncessie voorlopig aan het komitee toegekend. Pas toen enkele zgn. "vaderlandslievende" verenigingen bezwaar maakten tegen de nieuwe koncessionaris, en een schepen uit het Diksmuidse stadsbestuur zich voor hun kar spande, werd de toekenning van de koncessie aan het IJzerbedevaartkomitee opnieuw in vraag gesteld. Vooral de vervanging van de Belgische driekleur boven de Dodengang door de wit-groene Pax-vlag van het IJzerbedevaartkomitee was de belgofielen een doorn in het oog. De

Franstalige PSC-minister Maystadt kondigde daarop aan de koncessie definitief toe te kennen aan het stadsbestuur.

Normaal gesproken ondertekent minister *Maystadt* (PSC) vandaag de akte voor het beheer en de toeristische eksploitatie, en morgen de beheersovereenkomst en de plaatsbeschrijving van de Dodengang. Het IJzerbedevaartkomitee is echter niet zinnens om zich bij deze gang van zaken neer te leggen. Het komitee zal morgen naar de Raad van State stappen om de beslissing van de minister van Financiën aan te vechten.

CANDRIES

De Mechelse gemeenteraad lust geen overlopers. Dat werd duidelijk toen de raad een motie van de VU-fraktie over de overloperij goedkeurde. Aan *Herman Candries* werd gevraagd zijn mandaat terug te geven aan de VU.

De motie van VU-fraktieleider *Koen Anciaux* werd goedgekeurd door de kristendemokratische Vernieuwing van burgemeester *Jos Vanroy*, die verklaarde dat hij in het recente verleden ook met overlopers te maken heeft gehad. Ook SP en Agalev schaarden zich achter het voorstel van de broer van de VU-voorzitter. De VLD stemde tegen, of wat had U wel gedacht? Op de CVP-banken stemde ene *Herman Candries* tegen. Zijn kersverse fraktiegenoten moeten ook al niet te gelukkig zijn met hun nieuwe aanwinst, want ze onthielden zich. Wat een afgang voor de gewezen VU-kamerfraktieleider.

FAILLIET

Het aantal faillissementen bereikte in de maand september een rekordaantal. In ons land gingen toen 697 ondernemingen op de fles. Dat is liefst 24% meer dan in september vorig jaar, toen de zaken ook al slecht gingen.

Vooral het rekord aantal faillissementen bij de NV's wekt onrust. In september gingen 147 naamloze vennootschappen bankroet. De NV's spelen niet alleen door hun omvang een belangrijke rol voor de tewerkstelling. In het zog van een failliete NV komen vaak ook de toeleveringsbedrijven in moeilijkheden.

OM TE LACHEN...

Onderwijsminister *Luc Van den Bossche* blijft zich in de kijker werken. Het studentenprotest tegen het hogescholendekreet neemt toe. Studenten gaan zich soms zelfs te buiten aan gewelddadigheden. Vorige week werd zo voor miljoenen schade aangericht aan het Limburgse provinciehuis.

De minister in het biezonder krijgt het zwaar te verduren en toen kwade Limburgse studenten dan ook nog naar zijn privé-woning kwamen afgezakt, was voor Van den Bossche de maat vol. Hij vroeg zich op een bijeenkomst onder het motto "De school in het hotel" af *„of ze daar in Limburg wel al telefoon hadden?"* en nog *„of ze in Limburg misschien allemaal achterlijk waren?"*.

Tijdens diezelfde bijeenkomst haalde de minister tevens fel uit naar de pers die hij ondeskundigheid en sensatiezucht verweet.

Berouw komt na de zonde: na zichzelf drie keer voor het hoofd te hebben geslagen liet de minister weten dat hij het eigenlijk allemaal niet zo bedoelde. Van den Bossche houdt er een wel zeer bijzondere vorm van ironie op na. *Bessel Kok* had reeds klacht ingediend wegens smaad, want volgens de informatie van de Belgacom-baas hebben ze in Limburg al wél telefoon...

"LAP" ZEI DE BOER

De *Boerenbond* wil haar beschadigd imago opnieuw opsmukken en heeft daarvoor het *Landbouw Aktie Plan* (LAP) op het getouw gezet. Voorzitter *Robert Eeckloo* stelde dat de landbouwers zwaar ontmoedigd zijn en daar moet het LAP iets aan gaan doen.

Met een grote kampagne wil de boerenbond twee doelen bereiken. In de eerste plaats wil zij de leken het belang van de landbouw aantonen. Daarnaast zou het plan een ruggesteun moeten zijn voor boeren die zwaar teleurgesteld zijn door het *Mest Aktie Plan* (MAP).

De kampagne zal trachten meer goodwill te kweken voor de landbouwers en met name voor de gezinsbedrijven. De Boerenbond hoopt dat de landbouw en de samenleving met elkaar in dialoog zullen treden om het terrein te effenen voor een verdere samenwerking.

De boer zou vooral moeten leren om zich positief te prezenteren, zou zijn eigen PR-manager moeten zijn. *„ Geachte Heer De Batselier, mag ik U bij deze verzoeken om uw eigen aalt op te ruimen?"*

HET KAN!

De volgende dagen en weken komen de VU-arrondissementen samen om aan de slag te gaan rond de opvolging van ons kongres en de media-kampagne.

Arrondissementsraden zijn dikwijls boeiende en leerzame vergaderingen. Vaak niet zo gemakkelijk. Want daar vind je immers de meest aktieve VU-kaderleden. De meest kritische en rebelse ook. VU-kaders moet je overtuigen. Zomaar slikken is er niet bij. En gelukkig maar !

De kampagne kan maar echt slagen als iedereen er in gelooft, en vooral als iedereen mee aan de slag gaat. Waarom wachten op wat aangeboden wordt? Waarom niet zelf kreatief denken en initiatief nemen? Dat het kan bewezen reeds enkele VU-afdelingen die de kampangethema's in eigen publikaties overnamen of er een origineel pamflet mee maakten. Tof.

Ondertussen zijn ook de fraktie aan de slag gegaan. En met resultaat! De spits werd afgebeten door Jaak Vandemeulebroucke. In het Europees Parlement kon hij een meerderheid overtuigen om zowaar de bijna letterlijke tekst over arbeidsherverdeling uit ons VU-kongres te laten aanvaarden.

Eindelijk loopt de VU opnieuw voorop in het maatschappelijk debat. Wij zijn het opnieuw die de toon aangeven.

Ook in de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt naar fraktieleider Herman Lauwers geluisterd. Zijn vernieuwend pleidooi om de werkloosheid aan te pakken kreeg ruime media-aandacht. In de senaat toonde Jan Loones aan dat amnestie aktueel blijft.

Je ziet dat het kan. Als we het samen allemaal echt willen!

Bert Anciaux
algemeen voorzitter VU

450 MILJARD FRANK

De regering zal de fiskale fraude kordaat bestrijden. Dit zinnetje kan uit om het even welke regeringsverklaring of besparingsnota van de jongste vijftien jaar komen. Het is, naast de TGV-uitspraak van minister Tobback, een van de mooiste voorbeeldjes uit de lange reeks *niet doen wat we zeggen* die de Wetstraat rijk is. Iedereen voelt immers met de ellebogen aan dat de fiskale fraude in dit land astronomische cijfers bereikt. Verleden week plakte *Gaston Geens* (CVP) op dat ellebogenwerk een cijfer: *elk jaar wordt in België ongeveer 450 miljard frank aan belastingen ontdoken*, verklaarde hij bij de voorstelling van een rapport over fiskale fraude van de Senaatskommissie voor Financiën.

Het gaat om een raming. Geens wil niet zeggen waar hij dat cijfer gehaald heeft. 450 miljard frank is meer dan het tekort op de federale begroting (382 miljard in '92). Het is bijna één vijfde van alle fiskale ontvangsten. Zo sterk is de belastingontduiking de Belgen ingebakken. Toch nog een schokkende vaststelling.

Daags voor de voorstelling van het rapport had een kontroleur van de BTW op het Barrikadenplein de boekhouding van de vzw VPRTI gekontroleerd, de uitgever van o.m. dit blad. Hoewel zijn komst op de boekhouding een meer dan gewone graad van zenuwachtigheid had teweeggebracht, vond de hoofdkontroleur geen ophefmakende frauduleuze cijfers. Hij verwonderde er zich zelfs over dat er naast een telefoonrekening voor VPRTI, die "gerekupereerd" kan worden van de BTW, op het Barrikadenplein ook andere telefoonrekeningen (niet "rekupereerbare") betaald worden. Bij andere partijen is dat volgens de man niet altijd het geval.

Of de boekhouders van het VPRTI heiliger zijn dan hun kollega's laten we aan het oordeel over van de belastingkontroleur, feit is wel dat op kleine schaal zo ongeveer iedereen wel de fiskus eens in de luren gelegd heeft. De lekkende kraan, een onderhoudsbeurt voor de auto, de bijverdienste van een student, ... het zwart cirkuit vormt haast een onmisbaar onderdeel van het raderwerk dat onze samenleving doet funktioneren. Maar daarom kan het nog niet goedgepraat worden.

De fraude doet zich volgens het senaatsrapport vooral voor in de BTW en de vennootschapsbelasting. In de personenbelasting wordt minder gefraudeerd. Maar dat is ook al moeilijker: drie van de vier miljoen aangiften zijn eigenlijk overbodig, omdat de fiskus reeds over alle ingevulde gegevens beschikt. In de korte periode dat KUL-professor Arbeidsrecht *Blanpain* senator was voor de VU, heeft hij o.m. een wetsvoorstel ingediend om die aangiften gewoon af te schaffen. Een voorstel waarvoor men nu waarschijnlijk meer oor zal hebben dan toen.

De oorzaken voor de massale fraude in de BTW en vennootschapsbelasting zijn velerlei. Het rapport van de senaatskommissie haalt er drie aan: de ingewikkelde wetgeving die steeds sneller verandert; het gebrek aan konsensus over de taak van de wetgever, de administratie en de belastingplichtige; en het gebrek aan burgerzin bij de meeste belastingbetalers. Ons lijkt vooral de laatste oorzaak van belang (trouwens niet alleen voor het probleem van de fraude, maar tevens voor tal van andere problemen in onze gemeenschap), en de sleutel voor de andere oorzaken.

Om de burgerzin bij het betalen van belastingen aan te scherpen is het in de eerste plaats nodig de burger ervan te overtuigen dat belastingen betalen zin heeft. Voor het pakket belastingen moet dus een evenredig pakket efficiënt overheidsingrijpen staan. En dat is bijlange niet het geval.

De andere remedies tegen de belastingontduiking en -ontwijking zijn vaak goedbedoeld, zelfs vanzelfsprekend, maar eigenlijk bijkomstig. Het rapport haalt o.m. een klaardere wetgeving aan, een betere uitrusting voor de administratie, een betere personeelspolitiek op de administratie, meer kontrole op BTW en vennootschapsbelasting i.p.v. de personenbelasting, en, vreemd toch om dat uit de mond van een zoveel jaren politieke verantwoordelijkheid dragende politikus als Gaston Geens te vernemen, een gebrek aan politieke wil.

Volgens Gaston Geens zou men door de bestaande wetten toe te passen, op nauwelijks enkele jaren tijd 100 van die 400 miljard kunnen rekupereren. Zijn partijgenoot en kommissievoorzitter *Etienne Cooreman* voegde daar aan toe: *Wij stemmen al jaren wetten die niet worden toegepast.* Ook een bekentenis die kan tellen. Maar die niet van aard is om de burger aan te zetten tot wat meer burgerzin bij het betalen van belastingen. Integendeel. Overigens kan men zich de vraag stellen waarom men zich zou moeten tevreden stellen met het uit de wereld helpen van slechts een kwart van die gigantische fraude. Iedereen is het er over eens dat de fiskale fraude onmogelijk totaal kan uitgeroeid worden, maar beter dan één kwart zou toch moeten kunnen?

Deze week wordt er opnieuw een hartig woordje gepraat over het globaal pakt van de regering Dehaene. Een daadwerkelijk kordate aanpak van de fiskale fraude zou al heel wat financiële ademruimte kunnen geven aan de getergde schatkistbeheerders. Gaston Geens stelt voor om geen nieuwe wetten te aanvaarden die nieuwe fiskale ontvangsten beogen en de belastingdruk verhogen, vooraleer die strijd tegen de fiskale fraude meer dan lippendienst wordt, en zichtbare resultaten oplevert. Dit voorstel van resolutie verdient het gesteund te worden. Niet alleen de frauderende burgers met een onderontwikkelde burgerzin, ook de politici met gebrek aan politieke wil hebben wat goed te maken.

(pdj)

ARBEIDSTIJDVERKORTING VOOR EUROPEES PARLEMENT GEEN TABOE

VOLKSUNIE-STANDPUNT GEHEEL OVERGENOMEN

STRAATSBURG – VU-Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke was vorige week vrijdag na de maandelijkse zitting van het Europees Parlement te Straatsburg een gelukkig man. Hij slaagde er namelijk in het hele Europese Parlement, kristen-demokraten en liberale inbegrepen, de tekst van het VU-kongres over arbeidsduurvermindering te laten goedkeuren. Daarmee wordt nog maar eens bewezen dat de Volksunie niet zomaar in klein-linkse of marginale hoek kan worden gedrumd. De kongressisten van Leuven hadden het wel degelijk bij het rechte eind toen ze de bakens van het VU-programma – sinds jaar en dag gestoeld op het verlangen naar een meer rechtvaardige samenleving – duidelijk wilden stellen. Een merkwaardig staaltje onderhandelingstalen van de voorzitter van de Regenboogfraktie.

Europa telt op dit ogenblik 50 miljoen armen. Dat is meer dan tien procent van de hele Europese bevolking. Daarbovenop komen meer dan 17 miljoen geregistreerde werklozen waarvan een derde reeds ten minste twee jaar zonder werk zit.

Het aantal daklozen wordt in Europa op ruim drie miljoen geschat. Reden te over dus voor de politieke verantwoordelijken om zich hierover ernstig te bezinnen. Enkele weken geleden reeds organiseerde het Europees Parlement te Brussel een tweedaags debat over „Groei, konkurrentie en werkgelegenheid".

DOOLHOF

Maar de onderlinge rivaliteit tussen de politieke frakties en de onwil v an vooral de kristen-demokraten om tot een gemeenschappelijke ontwerptekst te komen, zorgden er toen voor dat het Europees Parlement er niet in slaagde een besluit te nemen.

Vorige week werd in Straatsburg opnieuw van gedachten gewisseld rond deze problematiek. Wat kan Europa doen om de meest marginale in onze samenleving, de zogenaamde *Vierde Wereld*, een menswaardig bestaan te geven?

De Europese Kommissie had eind vorig jaar reeds een studie vrijgegeven onder de hoopgevende titel: *Naar een Europa van solidariteit*. Daaruit bleek dat sociale uitsluiting zich niet alleen uit in werkloosheid maar evenzeer in een slechte huisvesting, analfabetisme, falend onderwijs, een slechte gezondheid,... Niet weinig mensen lopen verloren in het doolhof van administratieve diensten, kunnen niet overweg met fakturen, aanmaningen, belastingsbrieven, enz.

Steeds meer ouderen, vrouwen, eenoudergezinnen, gehandikapten, laaggeschoolden maar ook jongeren en langdurig werklozen komen aan de rand van de maatschappij te staan.

(foto archief WIJ)

In het Europees Parlement schaarden ook de socialistische, liberale, kristendemokratische, groene en Verenigd Linkse frakties zich achter de VU-resolutie van Jaak Vandemeulebrouck over de arbeidsduurverkorting.

Meer en meer blijkt ook dat de stelsels van Sociale Zekerheid ernstig tekort schieten. In Italië, Spanje, Portugal en Griekenland bestaat er geen nationaal stelsel dat een minimuminkomen garandeert.

De Europese Kommissie lanceerde reeds jaren geleden een *Aktieprogramma ter bestrijding van de armoede*. Bij de 3e uitgave besliste de Europese Kommissie het programma verder te laten lopen. De financiële middelen worden verdubbeld tot 4,5 miljard fr. over de periode juli 1994-december 1999. Een kleine 900 miljoen fr. per jaar dus.

VU SPOORTREKKER

In haar resolutie onderstreept het Europees Parlement de noodzaak van de invoering van een minimuminkomen en een minimumloon in àlle landen van de Gemeenschap. Het wijst op het belang van een goed loon en goede arbeidsvoorwaarden.

Het Europees Parlement vraagt de Kommissie de mogelijkheid te onderzoeken om basisinkomen en negatieve inkomstenbelastingsstelsels in te voeren, waardoor werklozen in staat zijn betaald deeltijds werk te kombineren met hun basisinkomen of hun toelage ingevolge de negatieve inkomstenbelasting. Een duidelijk VU-idee!

Het Parlement is bijzonder streng voor de Raad van Ministers. In 1989 aanvaardden met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk, alle lidstaten het zogenaamde sociaal charter. Dat voorzag in 47 wetten die minimaal nodig waren om een meer sociaal Europa tot stand te brengen. Vier jaar later is daar nog maar een vijfde van gerealiseerd.

Bovendien wordt te vaak geen rekening gehouden met de amendementen van het Europees Parlement. Het EP maant de Raad dan ook aan haar amendementen op de begroting 1994 te steunen voor wat betreft de begrotingslijnen inzake sociale uitsluiting. Ook de begroting voor opleiding en bijscholing moet worden verhoogd.

Aangaande de bestrijding van de werkloosheid is het Parlement zeer duidelijk over de mogelijkheden die het stelsel van arbeidsduurverkorting biedt. Europarlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* slaagde erin de andere frakties de door het Volksunie-kongres op 12 september 1993 aangenomen tekst te laten overnemen (zie kader blz.5).

Na de stemming reageerde de voorzitter van de Regenboogfraktie dan ook bijzonder opgetogen: *„Het Europees Parlement nam bijna letterlijk de tekst over arbeidsduurverkorting van het Volksuniekongres over. Ook de gedachten rond de invoering van een basisinkomen werden opgenomen. Dit bewijst alleen maar dat het Volksuniestandpunt bijzonder genuanceerd is. Degenen die de Volksunie sinds het VU-kongres moedwillig proberen te marginaliseren, zullen nu toch wel hun mening moeten herzien.*

Mirakeloplossingen ter bestrijding van de werkloosheid en de sociale uitsluiting bestaan niet. Maar toch

PEYSTER WEL OP...

Heeft u het ook zo moeilijk om afscheid te nemen van de zomer? Om u te verzoenen met het verval van de natuur, met het korten van de dagen? Wij wel!

Gedaan met licht en zon die de dagen feestelijk maakten, gedaan met languit liggen in het gras, met luisteren naar het gebeier van bijen en andere wezens die naarstig aan bloemen zuipen, gedaan met vogels die je 's morgens wekken en die 's avonds met je slapen gaan. Gedaan met die weelde van groen die onherroepelijk aftakelt. Wég vrolijk-witte tuinstoelen, wég eindeloze avonden aan de barbecue. Ondraaglijk afscheid, verlies dat misselijk maakt. U ook?

Natuurlijk krijg je voor dit verlies veel in ruil. Eikebomen in rood, hagebeuk in goud, asters die met hun diep paars geen blijf weten, erika in vuur en vlam. En ontelbare scharlaken bessen die struiken doen schitteren, zij trekken zwermen vogels aan. Een specht tikt tegen grillige basten, de slagen klinken hoog op als de nauwgezette hamerslagen van een schrijnwerker.

En dan zijn er nog de fazanten die plots je pad kruisen, zij werden uitgezet als gewillige schietschijven voor mannen die zich jagers noemen. Mensenschuw vluchten de beesten weg tussen het laatste groen van bieten of in gele koolzaadvelden die nu volop bloeien.

Het kan geen toeval zijn dat de dagen rond Allerheiligen zo triestig zijn, als mist de verten afschermt en kou en kilte in de kleren kruipen. Nu neemt stilte bezit van landerijen en van boomgaarden en van tuintjes anders zo rijkelijk opgetuigd met vruchten en bloemen. Wat blijft is één hoop ellende. Het doet zo'n pijn van binnen.

Nee, dit kan geen toeval zijn. Heemkundigen zullen je haarfijn uitleggen waarom mensen dezer dagen hun doden herdenken, sinds eeuwen. En waarom zij de kerkhoven met torenhoge krysanten op-

ACH ZO!

fleuren, zovele kladden kleur tussen sombere zerken. Zij zullen uitleggen waarom onze voorouders november de slachtmaand noemden, de tijd waarin het vestgemeste varken gekeeld werd. En waarom de sfeer die dagen zo zwaar beladen is met geuren van verlies, afscheid en dood.

„Peyster wel op" staat op een graf gebeiteld. Waarop? Op de dood natuurlijk. Pastoors, van oudsher sterk in die dingen, lieten wat graag dergelijke spreuken in en rond hun kerken aanbrengen. Zo van: *De dood is de straf der zonde* of nog erger: *Vandaag ik, morgen gij*. Door de waarschuwing klinkt enig leedvermaak...

Nee, dit kan geen toeval zijn. Je zou haast geloven dat het zo moest dat ook 11 november in de slachtmaand thuishoort. De dag dat de ontelbare kerkhoven van West-Vlaanderen je herinneren aan de miljoenen levens die geslachtofferd werden in wat nog steeds de *Grote Oorlog* noemt. Een oorlog die nog dagelijks aan dood en vernieling doet denken. Omdat een Vlaamse stad haar naam gaf aan een vreselijk wapen, het chemische oorlogsgas Ieperiet. En het doden een haast industriële dimensie gaf.

November maakt de wereld triestig omdat elk afscheid een ondraaglijk ogenblik is, je kruipt dan wat dieper in de kamer van je binnenste. Je zoekt wat soelaas aan de haard en bij een boek, je brengt wat orde in je verzameling vakantiedia's of probeert wat gezelligheid bij wafel- of pannekoekenbak. En dan is er nog altijd de kroeg voor een koffie-jenever...

Maar dit zijn slechts lapmiddelen tegen een groot zeer dat diep in je binnenste woekert en slechts kan genezen wanneer, oud en nieuw voorbij, de dagen weer gaan lengen en de oude gewaden geruild worden voor een fris en vrolijk kleed.

Peyster wel op!

R.Asmus

groeit meer en meer de idee dat er ook moet nagedacht worden over de herverdeling van de beschikbare arbeid. Het komt er op aan de zaken nader te bestuderen en te kijken onder welke voorwaarden stelsels van arbeidsduurverkorting kunnen worden ingevoerd. Ook in dit debat bewijst de Volksunie werkelijk een spoortrekker te zijn."

NEDERLAND

Het debat over arbeidsduurverkorting is bijzonder aktueel. Een bepaalde pers in Vlaanderen reageerde nogal stekelig op de VU-voorstellen, maar in onze buurlanden wordt over de mogelijkheden die arbeidsduurverkorting biedt, vrijelijk gedebatteerd.

Op 20 oktober 1993 verscheen in de Nederlandse *Volkskrant* een interview met algemeen direkteur *Sybesma* van McDonald's Nederland. Hij loopt al een tijdje met plannen voor herverdeling van werk. Sybesma wil werknemers 20 procent minder en maximaal 32 uur per week laten werken. De McDonald's direkteur wil zijn plan het eerst doorvoeren in de gezondheidszorg, de detailhandel en de horeka, omdat deze sektoren geen relatie hebben met het buitenland.

FRANKRIJK

Antoine Riboud, algemeen direkteur van BSN-Frankrijk (Danone, Kronenbourg, LU, Evian, ...) verklaarde op 28 september aan *Le Monde*: *„We moeten naar de 32-uren week. We moeten alles doen om de produktiviteit te verhogen en de loonkost te verlagen, maar om de strukturele werkloosheid tegen te gaan moeten we de werktijd verlagen tot 32 uur."*

De Franse konservatieve minister van Arbeid, Michel Giraud, had de sociale partners reeds eind juni gevraagd te onderhandelen over arbeidstijdverkorting. In het Franse Parlement diende het gaullistische RPR-kamerlid Jean-Yves Chamard begin oktober een amendement in om experimenten met de vierdagenweek mogelijk te maken. Zijn amendement werd tijdens een verwarde stemming verworpen, maar komt binnenkort opnieuw ter sprake tijdens een debat in de Franse senaat waar RPR-senator Gérard Larcher de idee overnam. Je hoeft geen kenner te zijn van de Franse politiek om te weten dat de RPR van ex-premier Chirac nu niet direkt bekend staat als een bepaald progressieve, laat staan klein-linkse partij. François Périgot, de voorzitter van de CNPF – de evenknie van het Belgische VBO – reageerde kalm op de gebeurtenissen. In de krant *Ouest-France* van 4 oktober verklaarde hij: *„Voor mijn zijn de onderhandelingen over de invoering van een 32-uren week niet taboe. Als bedrijven naar 32 uren kunnen gaan en konkurrerend blijven, dan is dat des te beter".* Maar ook bij de Franse socialisten roert er wat. Tijdens hun kongres verklaard Michel Rocard zich gewonnen voor de invoering van de 32-urenweek.

VRIJ EN ONBEVANGEN

Dit alles bewijst alleen maar dat de Volksunie op 11 en 12 september j.l. een moedige keuze deed. Laat ons niet vergeten dat de VU-voorstellen inzake arbeidsduurverkorting kaderen in een algemene aanpak waarbij ook gezegd wordt dat de arbeidskosten in het algemeen moeten verlagen en de financiering van de sociale zekerheid anders zal moeten worden georganiseerd.

De belasting van arbeid moet omlaag, vandaar de idee een soort sociale BTW in te voeren. De Volksunie-voorstellen zijn echt niet zo dwaas als sommigen willen doen uitschijnen.

Ze tonen dat de vele honderden kongressisten vrij en onbevangen een ongebonden en beweeglijke politieke strijd willen voeren voor een meer rechtvaardiger samenleving waar solidaritiet nog telt: tussen rijk en arm, oud en jong, werkende en werkloze, veel of minder begaafde. Dat is een onontbeerlijk kenmerk van het échte volksnationalisme degenen ten spijt die de Volksunie in hun geest al hebben afgeschreven.

Bart Staes

WIE IS ARM?

Binnen de EG kwam men tot de volgende definitie over armoede.

Iemand is arm wanneer hij of zij over een inkomen beschikt dat de helft lager ligt dan het gemiddelde inkomen van de lidstaat waar men leeft.

Als het gemiddelde inkomen in Vlaanderen maandelijks 45.000 frank zou bedragen, dan word je als arm beschouwd wanneer je een inkomen hebt dat lager ligt dan 22.500 frank.

EP-TEKST

(28 oktober 1993)

Het Europees Parlement wijst op de mogelijkheden die worden geboden door stelsels ter verlaging van de arbeidstijd waarvan de haalbaarheid per sektor bestudeerd moet worden en de tenuitvoerlegging per geval moet worden georganiseerd; is van oordeel dat geen enkele aanpak mag worden verworpen en dat alle methoden onder de loep moeten worden genomen, die kunnen leiden tot een rechtvaardige arbeidsverdeling zonder dat de konkurrentiepositie van de lidstaten ernstig in gevaar komt.

VU-TEKST

(12 september 1993)

Daarnaast denkt de VU ook aan een werktijdverkorting, sektor per sektor op zijn haalbaarheid getoetst en individueel in te vullen. Hierbij mag geen enkele denkpiste taboe zijn. Alle mogelijkheden, die een rechtvaardige arbeidsverdeling kunnen bewerkstelligen, zonder onze ekonmische konkurrentiepositie op de wereldmarkt ernstig in het gedrang te brengen, moeten onderzocht worden op hun waarde.

SENATOR JAN LOONES VINDT AMNESTIE-DOSSIER:

„EEN ERFENIS VOOR ALBERT II"

Het repressie- en epuratiedossier „viert" binnenkort zijn 50ste verjaardag. Nog steeds is dit land er niet in geslaagd, dit in tegenstelling met z'n buurlanden, een definitieve streep onder het oorlogs en na-oorlogse hoofdstuk te trekken. Naar aanleiding van de troonsbestijging van Albert II werd een kollektieve gratiemaatregel aangenomen. Fraktieleider **Jan Loones** nam deze gelegenheid te baat om het amnestiedossier opnieuw onder de aandacht te brengen.

„Nog steeds wordt het uitblijven van amnestie vooral door de Vlaamse Beweging en het Vlaamse volk ervaren als een onrecht. Het is ongetwijfeld juist te beweren dat precies het uitblijven van amnestiemaatregelen steeds weer latente gevoelens van anti-belgicisme voedt en een negatieve invloed heeft gehad op de samenhang van dit land. Talloze inspanningen om het dossier op te lossen zijn zonder resultaat gebleven. Er is een audiëntie geweest in 1984 bij de paus met de petitie van 2.665 Vlaamse priesters en religieuzen en de uitspraak van de paus bij zijn bezoek aan Vlaanderen. Er is het ophefmakend rapport Bourgeois in 1984 in de Vlaamse Raad. Er is de regeerverklaring in 1988 van de regering Martens VIII. In 1990 riep koning Boudewijn in zijn 21-juli-toespraak om de problemen voortkomend uit de oorlog op te lossen. Nu erft koning Albert II dit dossier. Welke initiatieven zullen er genomen worden in dit dossier wanneer de 50ste verjaardag van de bevrijding zal gevierd worden."

CIVIELE LIJST

De voorbije week besprak de Senaat op haar beurt het wetsontwerp over de civiele lijst. De VU-fraktie onthield zich bij de stemming. Jan Loones maakte het stemgedrag van zijn fraktie duidelijk. *„De Volksunie vindt een stijging van 30 miljoen onverantwoord in een periode van negatieve groei en inleveringstrauma's. Het schema van erfelijke monarchiën past niet in de staatkundige visie van de VU over Europa.*

Er is geen plaats voorbehouden voor sterke vorstenhuizen en presidentiële regimes.

Mijn partij heeft steeds een afstandelijke, maar korrekte houding aangenomen tegenover de monarchie. Nochtans moet men, in alle objektiviteit, vaststellen dat het Belgische vorstenhuis vreemd is aan de strijd die de onze is, ja wellicht zelfs een tegenstrever is bij deze strijd naar Vlaamse identiteitsbevestiging en zelfstandigheid.

Ik stel uitdrukkelijk ook de vraag naar de politieke en maatschappelijke verantwoording van het systeem. De dynastie is achting verschuldigd, maar de VU vindt evenzeer dat rond het koningshuis geen taboes mogen gelden."

TOEKOMST

De Kamer werd vereerd met het bezoek van NBB-goeverneur Verplaetse die er zijn nota over de toekomst van de zociale zekerheid kwam toelichten.

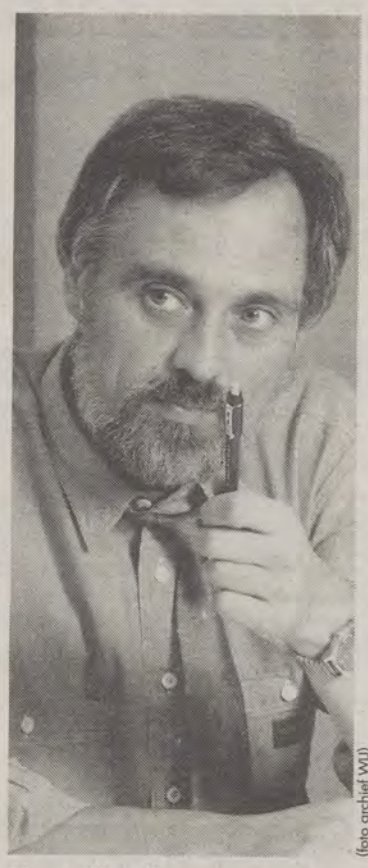

(foto archief WU)

Kamerlid Herman Lauwers: "Toekenning van vervangingsinkomens zou in feite een gemeenschapsbevoegdheid moeten zijn."

Herman Lauwers merkte op dat de term „pakt" hoge verwachtingen schiep, waaraan niet werd voldaan.

„Soms wordt in het rapport wel verwezen naar de problematische verhouding tussen groei en tewerkstelling. De relatie tussen arbeid en inkomen dient te worden herzien. Ook het begrip vrije tijd moet een nieuwe inhoud krijgen. Dit gaat veel verder dan praten over arbeidsherverdeling. In het hoofdstuk „zwartwerk" wordt gesteld dat de formele ekonomie niet kan zorgen voor volledige tewerkstelling. Heeft de goeverneur er enig idee van hoeveel van de 300 à 400.000 zwartwerkers geen werk zouden hebben in het formele arbeidscircuit? De goeverneur suggereert wel dat zwart circuit om te vormen tot een formeel circuit, maar geeft geen enkele konkrete oplossing.

Een tweede ontgoocheling bestaat erin dat hij weliswaar pleit voor een gecentraliseerd beheer van de vervangingsinkomens en vergoedingen, maar niet zegt dat die bevoegdheid in feite naar de Gemeenschappen zou moeten gaan. Waarom werd de verantwoordelijkheid van de Gemeenschappen uit de weg gegaan? Dit zou bovendien een sanerend effekt hebben voor de federale overheid."

(gc)

VU-SENAATSFRAKTIE VRAAGT OPTREDEN IN BALKAN

De jongste onmenselijke moordbeelden uit het Balkandrama (27 oktober '93) schokten velen.

Zij zijn het zoveelste bewijs van onmacht in deze voor de betrokkenen wanhopige toestand. Gewoon TV-nieuws is dat niet meer...

De VU-Senaatsfraktie meent dat in deze oorlog alle overlegmiddelen uitgeput zijn en dat het herstel van de onbestaand geworden mensenrechten voorrang moeten verwerven door een internationaal gericht en beperkt militair optreden.

In die zin roept zij de regering op om, vanuit het EG-voorzitterschap, doortastend op te treden nog voor een volgende barre winter intreedt.

Jan Loones (voorzitter), Bob Van Hooland (ondervoorzitter), Laurens Appeltans (sekretaris), Michiel Capoen (whip), Willy Kuijpers, Nelly Maes en Hugo Schiltz.

P-SPROKKELS

■ **Nelly Maes** had het over de brutale moorden in Burundi op de demokratisch verkozen president Ndadaye en sommige andere leden van zijn regering. *„De putch heeft de wereld met afgrijzen vervuld. Het leidde tot een spiraal van etnisch geweld dat honderdduizenden op de vlucht joeg en eiste vele slachtoffers onder de burgerbevolking. Hierdoor dreigt niet alleen het demokratiseringsproces teruggeworpen te worden maar de rechtsstaat zal in Burundi moeilijk te herstellen zijn. Ontwikkelingsinspanningen dreigen verloren te gaan. Welke maatregelen zal minister Claes nemen om de demokratische ontwikkeling in Burundi te vrijwaren?"*

■ De Vlaamse regering kwam overeen om slechts een deel van de St.-Michielsgelden te besteden aan het doortrekken van de beleidsprioriteiten en om de afspraken van de Vlaamse werkgelegenheidskonferentie na te komen; de rest zou aangewend worden voor de schuldafbouw. **Etienne Van Vaerenbergh** vroeg minister-president Van den Brande of hij reeds had nagedacht over de wenken van de SERV. De Sociaal-Ekonomische Raad voor Vlaanderen meent dat het debat over de aanwending van de resterende St.-Michielsgelden heropend dient te worden zodra de Europese en federale plannen vaste vorm hebben gekregen.

De VU op haar beurt meent dat deze ekstra geldmiddelen alleen gebruikt kunnen worden om uitgaven te realiseren die het ekonomisch draagvlak op duurzame wijze verstevigen. Er dient komaf gemaakt te worden met de herhaaldelijke niet-renderende uitgaven.

(gc)

PROF. BRICE DE RUYVER:

„JUSTITIE IS DE ACHILLESPEES VAN EEN DEMOKRATIE"

Vlaanderen 1992: 322 ***aangegeven*** *verkrachtingen, 90 moorden, 4.905* ***aangegeven*** *gevallen van opzettelijke slagen en verwondingen, 16.626* ***aangegeven*** *diefstallen met inbraak in* ***partikuliere*** *woningen.* ***Feiten****... Naar het "dark number" hebben we het raden... naar de evolutie van geweldpleging al evenzeer.*

Geweld kan niet los gezien worden van de maatschappij. Waarom ontstaat geweld, wat zijn de gevolgen ervan voor de samenleving, maar vooral *welke zijn de mogelijke oplossingen?* Wij spraken met prof. **Brice De Ruyver**, als hoofddocent strafrecht verbonden aan de Universiteit van Gent.

De Ruyver: *„Geweldenaars zijn zeker niet allemaal psychopaten. Iedereen heeft een dosis agressiviteit in zich. De meeste mensen kennen echter de grenzen. Het overschrijden van die grenzen kan door een minder goede opvoeding komen of in het feit dat men in een groep leeft waar geweld onderdeel van het dagelijkse leven is.*

De anonimiteit en de vervreemding die onze konsumptiemaatschappij kenmerken, zorgen ervoor dat de agressiviteit minder kontroleerbaar wordt. Vervreemding uit zich vooral op sociaal vlak. Binnen de huidige samenleving verliezen de klassieke sociale kontrolemechanismen – school, gezin, verenigingen – veel van hun betekenis, maar zij worden niet voldoende vervangen. Daarbij komt dat leden van de huidige samenleving hun aanzien vooral ontlenen aan hun werk en hun financiële mogelijkheden. Deze faktoren zorgen ervoor dat veel mensen moeilijkheden hebben met het vastleggen van hun identiteit. Zij zijn de waarden en normen kwijt die hen een houvast bieden."

SOORTEN GEWELD

■ Is dat de reden waarom mensen moeite hebben met het onderscheid tussen "mijn" en "dijn"?

De Ruyver: *„Waarden en normen evolueren. In een anonieme samenleving vervaagt die grens, op alle nivo's. Dat geldt zowel voor de kleine delinkwent die vindt dat ook hij recht heeft op luxe als voor de witteboord-krimineel. Ook deze laatste is totaal verstoord in zijn beeld over mijn en dijn. Het motto "The sky is the limit" heeft bij een aantal mensen van de laatste kategorie geleid tot een totale vertekening van alle waarden en normen. De kriminaliteit en de aanslagen op andermans eigendom die zij plegen worden onderschat. Iemand die de staat voor enkele miljarden oplicht, neemt daarmee middelen af van elke burger."*

■ Is er een stijging van het aantal geweldplegingen?

De Ruyver: *„Met die bewering moet omzichtig worden omgesprongen. Juiste cijfers zijn moeilijk te vinden. Oorzaak hiervan is dat bepaalde vormen van geweld – een overval in een bordeel bv. – niet zo vlug zullen aangegeven worden.*

Wel zijn sommige vormen van geweld, door selektieve, intense aandacht van de media, veel zichtbaarder geworden. Zo zijn er bij elke massamanifestatie problemen met geweld. Hooligans hebben echter de aandacht van de media weten te trekken.

Er zijn nieuwe verschijningsvormen van kriminaliteit die aan de oppervlakte komen. De aanvallen op toeristen tijdens deze zomer waren eigenlijk een moderne vorm van struikroverij. Geweld op zich heeft natuurlijk altijd bestaan."

■ Welke zijn de oorzaken voor geweld?

De Ruyver: *„Drugsverslaving is één van de oorzaken. Het betreft hier een vorm van verwervingskriminaliteit. Het geweld is primair en erop gericht in een behoefte te voorzien. Zij gaat dan ook met meer geweld gepaard als bv. fraude.*

Ook werkeloosheid kan een oorzaak zijn. In tijden van ekonomische recessie vallen veel mensen uit de boot. Een gedeelte van die groep zal proberen zich in stand te houden door het plegen van diefstal e.d.

Geweld veroorzaakt door verveling is meer geïndividualiseerd en is gewoon zinloos. Vandalisme is daar het typevoorbeeld van. Ook dit is een gevolg van de anonimisering van de samenleving. Een elementair respekt voor bepaalde waarden gaat kompleet verloren."

TERUG NAAR AF

■ Hoe zwaar weegt geweld op een samenleving?

De Ruyver: *„Door geweld ontstaat een sterk subjektief onveiligheidsgevoel. Mensen voelen zich minder zeker, daarom niet altijd gebaseerd op feiten. Dit uit zich o.a. in een eksplosie van de beveiligingsindustrie. Meer mensen gaan zich bewapenen, maar dit leidt dan vaak weer tot nog meer geweld. Hoe beter men zich beveiligt, hoe groter de middelen die een geweldenaar zal moeten aanwenden om zijn slag thuis te halen.*

De druk van geweld weegt erg zwaar. In steden uit zich dat door gettovorming. In betere wijken gaan mensen hun woningen ombouwen tot versterkte burchten. Dit is zeker geen vooruitgang voor de samenleving, wij glijden eerder terug af naar een middeleeuws model, zij het dan met andere technieken.

Men moet er zich wel voor hoeden te veel aandacht te besteden aan zichtbare vormen van kriminaliteit. Fraude op grote schaal treft de samenleving veel harder dan enkele kapotte bushokjes. Het mooiste voorbeeld daarvan is te vinden in Italië. Het probleem van de maffia was niet zozeer de kriminaliteit op zich, wel het feit dat zij doorgedrongen was tot de hoogste regionen van politiek en ekonomie. De maatschappij wordt zo veel diepgaander gekwetst in al haar geledingen."

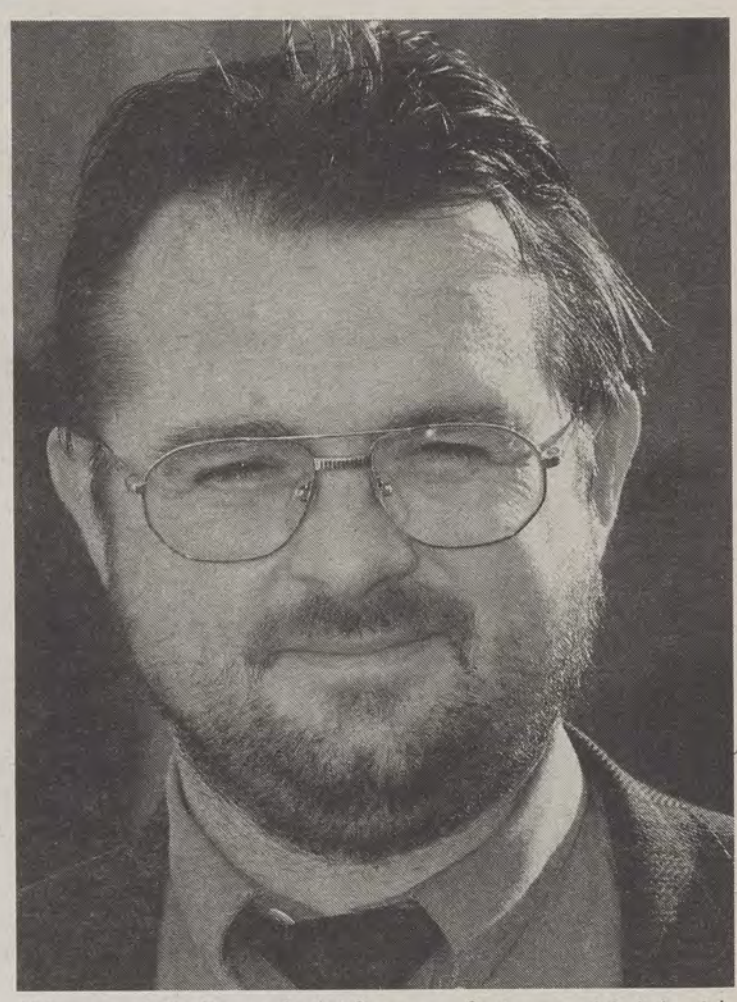

(foto VUM)

Volgens prof. De Ruyver heeft iedereen een dosis agressiviteit in zich, maar daarom zijn we nog niet allemaal psychopaten.

■ Hoe groot is het gevaar op inciviek gedrag van de burger "omdat er toch niemand zijn verdiende straf krijgt"?

De Ruyver: *„Ook dit hangt samen met de totale vervaging van de waarden. Een probleem onstaat pas echt wanneer diegenen die de normen zouden moeten handhaven – beleidsverantwoordelijken, politie- en justitiediensten,... overgaan tot geweld. Niets is dodelijker voor een maatschappij. Het drama van dergelijke toestanden is dat naar grote lagen van de bevolking een signaal gaat: "Als die het doet, waarom zouden wij het dan niet doen..." Mensen zien in zo'n zaken een soort vrijgeleide."*

■ Welke zijn de mogelijke oplossingen voor geweld?

De Ruyver: *„In een demokratische rechtsstaat is men steeds beperkt in de omgang met geweld. Om niet aan het wezen van de demokratie te raken, dienen bepaalde spelregels in acht genomen te worden. De manoevreerruimte die rest, is niet zo groot.*

Binnen het huidige resocialisatieperspektief meent men dat het onzinnig is om iemand die zijn goede wil toont zijn volledige straf te laten uitdoen. Op die manier ontneem je iemand alle hoop en dat wil men voorkomen.

Aan de vrijheidsstraf zijn niet enkel voordelen verbonden. Sommige mensen zullen er gelouterd uit komen, maar anderen gaan als kruimeldief de gevangenis in en komen als zware krimineel terug buiten. Die mensen hebben dan nog weinig te verliezen en vormen juist daarom een nog groter gevaar voor de samenleving. Gevangenisstraf zou de ultieme remedie moeten zijn voor die mensen die een blijvend gevaar vormen voor de maatschappij. De doodstraf vind ik onverenigbaar met het wezen van de rechtsstaat. Daarbij komt dat de doodstraf geenszins een preventieve werking heeft.

Anderzijds is het zo dat er teveel mensen in de gevangenissen terechtkomen die daar eigenlijk niet thuishoren. Hun gedrag is te wijten aan een onderliggende reden. Dat is bv. het geval voor drugsverslaafden. Onder strikte voorwaarden zouden zij gebruik moeten kunnen maken van hulpverlening, als zij daartoe bereid zijn. Hetzelfde geldt voor bepaalde kategorieën van seksuele delinkwenten."

ACHILLESPEES

■ Brengt het systeem van alternatieve straffen – maatschappelijke dienstverlening een oplossing?

De Ruyver: *„Alternatieve straffen brengen geen oplossing voor het tekort aan plaats binnen de gevangenissen. In tijden van ekonomische krisis gaan deze straffen, gezien hun karakter, konkurreren met werkverschaffing voor laaggeschoolden. Daarbij komt dat deze vorm van bestraffing een veel betere omkadering vergt dan nu het geval is.*

Een kreatief beleid is noodzakelijk om tot een globale vermindering van geweld te komen. Er zijn de medische behandelingen, maar oplossingen kunnen ook gevonden worden in leer- en arbeidsprojekten. Als ik zie dat de Britten hun sociaal-ekonomische puinhoop menen te kunnen oplossen door meer gevangenissen te bouwen dan heb ik daar mijn twijfels over. Men gaat dan perspektiefloze individuen in de samenleving plaatsen met een eskalatie van geweld tot gevolg."

■ Dienen het gerechtelijk en politioneel apparaat te worden uitgebreid?

De Ruyver: *„België beschikt over een behoorlijk uitgebreid politioneel apparaat. Toch zouden wij moeten komen tot een systeem van eenheidspolitie i.p.v. de drie diensten die wij nu hebben. Hierdoor zullen de middelen beter aangewend kunnen worden en zal de effektiviteit verhogen.*

Het probleem situeert zich volgens mij vooral op het nivo van Justitie. Wij betalen een zware prijs voor het ontbreken van een kriminele politiek. Deze houdt in dat er een aantal duidelijke doelstellingen en strategieën worden geformuleerd. Daarvoor dienen de nodige middelen te worden uitgetrokken. Er moeten prioriteiten gesteld te worden.

Justitie is volgens mij de achillespees van een demokratie. Een totale heropbouw van het justitieapparaat dringt zich op. De kloof tussen justitie en politie is te groot geworden."

(gv)

ZO GEZEGD

Naar aanleiding van de lopende kampagne kreeg de Volksunie tal van positieve reakties, zowel langs de groene telefoon (078/11.27.20) als schriftelijk. Een selektie uit de brieven.

„Als overtuigd Vlaming kan ik mij hoe langer hoe meer met het programma van de VU verzoenen. Ook wil ik mijn steun betuigen aan Anciaux, voor het werk en de verjonging die hij doorvoert in de partij ondanks hetegene wat de pers of oudere partijgenoten (?) dan ook beweren."

Peter V., Torhout

„De VU lijkt mij als enige traditionele partij de partij die de signalen van de burger wel heeft opgevangen. Dat ze niet de nodige steun daarvoor krijgt van die burger lijkt mij een typisch Vlaamse eigenheid die toont dat Vlaanderen nog niet klaar is voor een realistische politiek, maar liever een waanzinnige beloftenmaker gelooft."

Wim D., Gent

„Er zijn nog wel mensen die in politieke vernieuwing geloven. En deze hoeft zeker niet blauw getint te zijn. Doorgaan a.u.b."

VUB-studente

„HELABA is tot de vaststelling gekomen dat van alle belangstellende partijen het programma van de Volksunie - zowel wat verwoording en vooral voorrangsbeleving betreft - het best het voorstel van programma van HELABA verwoordt."

Luk Versteylen, namens Heleba (persbericht 25 okt.'93)

„Ik word 59 en ik heb me eigenlijk nooit politiek geëngageerd omdat ik politiek altijd als iets onmenselijks heb beschouwd. Tot voor kort ... Toen kwam Bert Anciaux in het nieuws. Er is geen verschil waar te nemen tussen de mens Anciaux en de voorzitter van de VU. Goed zo!"

„Met een lach, een vleugje humor, bereik je meer als "politiek-mens" dan je te richten tot de "burger" in slogans die geen mens begrijpt."

Fred V., Wondelgem

„Beste Bert Anciaux,

Vooreerst wil ik je uit persoonlijke naam proficiat wensen met de stijl waarmee je momenteel de politiek bedrijft. Het is voor ons jongeren een hart onder de riem en een handvol hoop voor de toekomst. Dat noem ik echte vernieuwing."

Een KAJ'er, Roeselare

-DDC-

ZOLANG GEWELD VOOR SOMMIGEN EEN HOBBY IS, ZULLEN WIJ VOOR VREDE BLIJVEN VECHTEN

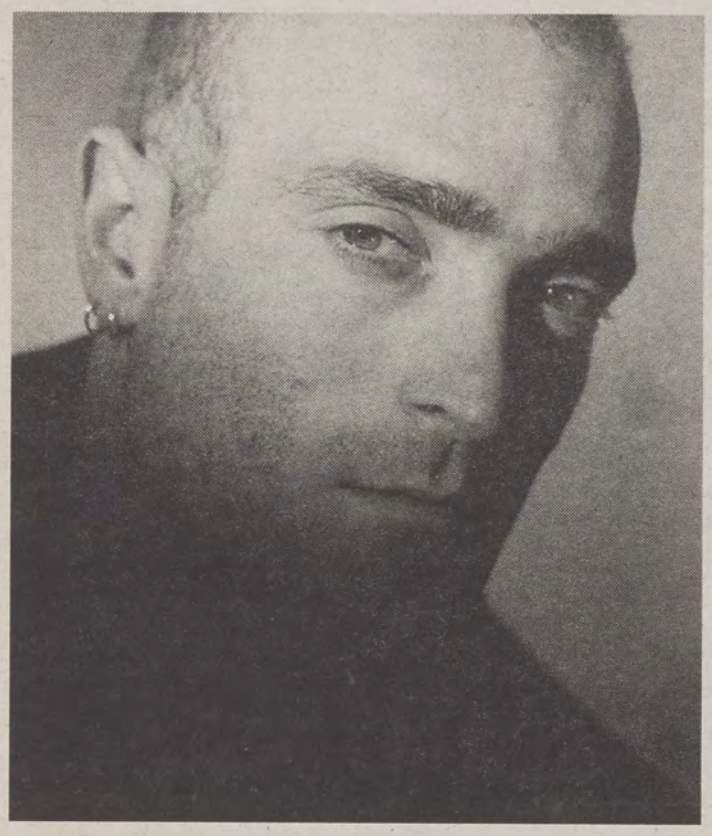

Geweld is in. Overal ter wereld worden kleine en grote oorlogen uitgevochten. Ook bij ons, in gezinnen, op voetbalvelden, in de straat, op parkeerterreinen. Voor sommigen is het ernst, voor sommigen een hobby, voor sommigen een afwijking. Vast staat dat het deftig fout gaat met een samenleving die hier geen antwoord op heeft. De Volksunie wil daarom dat het nieuwe Vlaanderen afrekent met de oorzaken van dit geweld. Door de mensen opnieuw zekerheid te geven, werk, een degelijke woning, sociale opvang en een kreatievere vrijetijds besteding... En door de politiediensten te verbeteren, de wijkagent te herwaarderen, een echte slachtofferhulp te bieden en de aanpak van het druggeweld en de verkeerskriminaliteit te organiseren. Wij gaan dus door, als fundamentele pacifisten. Tot Vlaanderen weer veilig is, voor iedereen.

De Volksunie. Vlaamser dan ooit.

VU
VLAAMSE VRIJE DEMOKRATEN

VOOR ONZE BROCHURE, BEL GRATIS **078/11 27 20**. Of schrijf: Bert Anciaux, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

EEN DEBAT VAN AGALEV EN GROENLINKS

KULTUUR EN VERSCHEIDENHEID

Op 11 september jl. organiseerden Agalev en GroenLinks een kultuurdebat onder de titel "Onder de warme deken van de moedertaal". De Nederlandse kultuurfilosoof Ton Lemaire hield er een boeiende uiteenzetting. In Bladgroen verscheen een samenvatting van zijn referaat, die we hieronder overnemen. Ton Lemaire verdedigt het belang van zowel een verenigd Europa als van het handhaven van een nationale identiteit. WIJ vindt het verheugend dat deze diskussie eindelijk ook bij Agalev en GroenLinks gevoerd wordt. Onze lezers zullen in de gedachtengang van Lemaire bovendien heel wat bekende paden herkennen.

Europa als kontinent heeft een grote diversiteit, maar er waren in de loop van de geschiedenis verschillende pogingen om die verscheidenheid tot grotere eenheden samen te smeden – denk maar aan het Romeinse rijk, de kristelijke kerk en de Verlichting.

Vandaag is er de vierde grote poging tot vereniging: het Europa van de Gemeenschap. Achtergrond hiervan zijn de ravages die het nationalisme heeft aangericht, de internationale schaal van technologie en produktieprocessen en de behoefte de krachten te bundelen tegen het ekonomische gewicht van Japan en de VS. De grootschaligheid van de produktieprocessen, de toegenomen mobiliteit en kommunikatie hebben geleid tot een tegenspraak tussen de aard van het produktieproces en de politiek-juridische kaders van de natie-staat. Deze laatste lijkt een anachronisme te worden.

Deze ontwikkeling houdt ook een gevaar in: dat van uniformering en nivellering, waarbij regionale en nationale verschillen lijken te verdwijnen. Het teloorgaan van de oude verscheidenheid in bouwstijlen, ambachtelijkheid en landbouwmethoden is een gevolg van de modernisering. Modernisering lijkt – minstens ten dele – uniformering en nivellering in te houden. Ook sociaal en mentaal gezien zijn er bedenkelijke kanten: een snelle afbraak van sociale verbanden en tradities leidt tot de ontworteling van individuen. Ze zijn beroofd – en bevrijd – van hun traditionele banden en daardoor onzeker over hun identiteit. Die gevoelens kunnen op hun beurt weer nationalisme en regionalisme doen ontstaan, racisme of fundamentalisme. Lemaire interpreteert ze als uitingen van verzet tegen de implikaties van de vorming van de moderne wereld.

HET BELANG VAN VERSCHEIDENHEID

Dat verscheidenheid zijn bestaansrechten heeft, kan men vanuit minstens drie verschillende invalshoeken argumenteren. Voor de kulturele antropologie ligt de ware rijkdom van de mensheid niet in deze of gene samenleving, maar slechts in het geheel van alle kulturen, dus juist van hun verschillen. Antropologen bepleiten dan ook steevast het recht van inheemse volkeren om „anders" dan het Westen te zijn. Een wereldkultuur op westerse leest betekent een verarming voor de mensheid.

De ekologie als wetenschap heeft ons geleerd dat de rijkdom van de natuur, van de Aarde als groot ekosisteem – bestaat in het geheel van de verscheidenheid aan soorten. Vanuit dat perspektief is het een katastrofe dat één enkele soort (nu de homo „sapiens") bezig is alle andere soorten te domineren, te verdringen en deels te vernietigen. En tenslotte is er binnen het socialisme in brede zin een belangrijke onderstroom die zich afzet tegen elke vorm van totalitarisme, monopolisme, autoritarisme en het belang benadrukt van decentralisatie, direkte demokratie, kleinschaligheid...

Diversiteit heeft zijn bestaansrecht en zijn nut.

Op grond van deze overwegingen zouden dus ook natie en nationaal bewustzijn verdedigd moeten worden. Zij zijn nu eenmaal het historisch kader waarbinnen een deel van die – gewenste – diversiteit heeft gedijd. Een deel, want met de vorming van de moderne naties werden ook regionale verschillen vaak verdrukt.

Politiek links laat zich niet al te veel in met pleidooien voor nationale identiteit en dito bewustzijn. Er zijn de uitwassen van het nationalisme, er is het gevaar om in rechtse wateren te belanden. Maar kijk, zegt Lemaire, de vertegenwoordigers van die progressieven zijn vaak afkomstig uit de stedelijke intelligentia, kosmopolitisch bewust, enz. Juist om die reden heeft links de reële behoefte van mensen om deel uit te maken van een groep, een wijk, een dorp of stad, gewest of land onderschat. De poging om direkt als individu een universele identiteit te verwerven door de tussenstappen over te slaan mislukt vaak. Wat erger is: dergelijke poging leidt vroeg of laat tot des te sterkere reakties: Oost-Europa en de voormalige USSR zijn daarvan frappante voorbeelden.

Lemaire stelt onomwonden dat etnische, regionale en nationale identiteiten tot op zekere hoogte te verdedigen zijn, nl. zonder te vervallen tot regionalisme of nationalisme. De keuze is niet tussen kosmopolitisme (verenigd Europa) of de nationale identiteit; het gaat om beide tegelijk.

IDENTITEIT GEPROBLEMATISEERD

Zelden is er meer over „identiteit" gesproken en geschreven als de laatste tien jaar: veel identiteiten zijn kennelijk problematisch geworden. Zo diskussieert Frankrijk druk over de eigen identiteit, zowel in het kader van Europa als naar aanleiding van de immigratie.

Lemaire heeft de indruk dat Nederland de opname in Europa

(foto R. Baeten, archief Bladgroen)

Ton Lemaire

niet als een grote stap vooruit of achteruit heeft ervaren. Het is geen onderwerp van debat. De Nederlanders maken zich er niet zo druk over en lijken ook niet erg geneigd om op de bres te gaan staan voor een eventueel bedreigde Nederlandse taal en kultuur in een verenigd Europa.

Op zich is deze flauwe reaktie wellicht veelbetekenend. Volgens Lemaire heeft dit veel te maken met een zwak ontwikkeld identiteitsgevoel en kultureel besef. Nederlanders – anders dan Vlamingen – zouden vrij onverschillig zijn ten aanzien van eigen taal en kultuur en de verdediging van dat „erfdeel". Hoewel het Nederlands in Europa een middelgrote taal is, zijn de Nederlanders erg bang om voor „dorps" en „provinciaal" versleten te worden. Dus gaan ze zich zo internationaal en kosmopolitisch opstellen, dat de eigen taal en kultuur er bij inschieten. Door dit zwakke kulturele besef hebben de Nederlandse taal en kultuur (anders dan de Nederlandse ekonomie) ook weinig uitstraling in het buitenland.

Voor de goede kosmopolitische naam is Nederland dus bereid een deel van eigen taal en traditie te verloochenen of te vergeten. Terwijl juist daardoor bepaalde bronnen van kreativiteit opdrogen. Want kreativiteit veronderstelt een zekere mate van afsluiting en dus een bepaalde dosis partikularisme. Durven leven in en vanuit een eigen traditie, kan juist een voorwaarde zijn voor kulturele produktie. De vrees om provinciaal te lijken in de ogen van het buitenland drijft Nederlanders al snel de internationale markt op, waar ze vaak „minder van hetzelfde" blijken te zijn. Een alternatief zou zijn om vanuit een sterkere nationale kultuur de internationale scène te betreden; zoals andere – ook kleinere – landen wel doen.

Nuancerend – voor de volledigheid – stelt Lemaire wel, dat kreativiteit ook gediend is met kultuurkontakt. Volstrekte opsluiting in de eigen traditie leidt waarschijnlijk net als te veel uitwisseling tot stagnatie. Ook hier weer, een kwestie van proporties.

Sinds enkele decennia vindt er in de lage landen een onmiskenbare „verengelsing" plaats. Die evidentie vraagt zelfs geen voorbeelden meer. De modernisering van de naoorlogse maatschappij is op Engels/Amerikaanse leest geschoeid. De taal van deze fase is het Engels/Amerikaans. Bovendien is Nederland vanouds sterk Atlantisch georiënteerd, een trouwe VS-bondgenoot en ongemerkt haast een soort vazal geworden, zelfs in kultureel opzicht. Uit het gemak waarmee Angelsaksische termen in technologie, kultuur, kommercie zich in het Nederlands hebben genesteld, blijkt de geringe weerstand van taal en kultuur tegen deze infiltratie. Opnieuw een teken voor het zwakke kulturele besef, weer een symptoom van dat provincialisme.

Maar heeft het wel zin zich tegen deze sterke stroom te verzetten? Ja, zegt Lemaire. Op de eerste plaats omdat het een taak is voor de progressieven om zich te verzetten tegen de heerschappij van het ekonomisme in de samenleving – en dat ekonomisme is nu eenmaal Engelstalig. Verder komt de Nederlandse kultuur in het gedrang door het opdringen van de uniforme technologie, ekonomie en kommunikatiesistemen van Angelsaksische signatuur. Dus: inzet voor eigen taal en kultuur is tevens het bestrijden van een bepaald soort kapitalisme.

Lemaire knoopt daar onmiddellijk weer een volgende stap aan vast. Als men kultuur definieert volgens de brede antropologische invulling („het geheel van door een groep mensen gedeelde betekenissen die doen en denken van die groep oriënteren") dan wordt de beperktere, klassieke opvatting (kultuur gelijkgesteld met kunst, literatuur en filosofie) een bijzonder geval van het eerste.

Er kan heel goed een spanningsveld bestaan tussen kultuur in engere en die in bredere zin; er kunnen ook binnen één kultuur subkulturen en zelfs tegenkulturen bestaan. Overigens zou „het geheel van betekenissen" dat het leven van de jongeren oriënteert vanuit het klassieke kultuurbegrip helemaal niet als kultuur worden aangemerkt. Het is juist het antropologische kultuurbegrip dat kultuur ontdaan heeft van haar elitaire, normatieve en ook eurocentrische konnotatie. We moeten ons ervoor hoeden om te denken dat de kultuur van een samenleving homogeen of intern konsistent zou zijn of zou moeten zijn. En we moeten oppassen voor de soms evident aangenomen korrespondentie tussen kultuur enerzijds en anderzijds taal, volk/natie en staat. Deze grootheden zijn vaak maar zeker niet altijd met elkaar verbonden. De idee dat ze per se zouden moeten korresponderen is een van de gevaarlijkste veronderstellingen van het nationalisme. Ze leidt tot mystifikatie en dan tot onderdrukking van minderheden en dissidenten.

Als we dus zoiets als een „Nederlandse kultuur" willen verdedigen, dan moeten we ons bovendien nog realiseren dat de samenleving multikultureel aan het worden is, met grote groepen allochtonen met hun eigen taal en kultuur. Is het gevaar van het versterken van een veronderstelde Nederlandse identiteit in taal en kultuur niet, dat anderen wordt uitgesloten? Bovendien evolueert kultuur ook met de tijd.

Kortom: de idee van een pure, onveranderlijke, homogene kultuur is even simplistisch en bedenkelijk als die van een puur ras.

Maar op welke grond kan men dan nog een „Nederlandse Kultuur" gaan verdedigen? Waarom moet verengelsing veroordeeld worden, als kultuur toch veranderlijk blijkt te zijn? Bovendien: misschien is het juist een deel van de Nederlandse kultuur om juist zo sterk voor de angelsaksische wereld open te staan. En, om de nuancering kompleet te maken, vertelt Lemaire er bij dat zijn visie ook (kultureel) beperkt en bepaald is: het is de visie van een intellektueel van een bepaalde generatie met bepaalde politieke voorkeuren...

HANDELAARS EN AMBTENAREN

Nederland zou meer aandacht en waardering voor eigen taal moeten hebben, dus ook voor de schrijvers en dichters. Nederland zou meer interesse in (de eigen) geschiedenis moeten kultiveren, ook als tegengewicht voor het opgaan in een uniformere konsumptiemaatschappij met haar idolatrie van het aktuele en het nieuwe. Het lijkt wel eigen aan de Nederlandse kultuur in brede zin om zich niet erg te bekommeren om haar kultuur in engere zin. En, zegt Lemaire fijntjes, „dat is niet helemaal te verwonderen bij een land dat niet bepaald een natie van dichters en denkers, maar veeleer van handelaars, vervoerders en ambtenaren is. Men kan zich afvragen, of de Nederlandse natie die gevormd is tijdens de vroegste fase van het kapitalisme, niet wordt misvormd tijdens de huidige fase. Of sluiten de processen die Nederland sinds de oorlog hebben veranderd juist aan bij de kern van de Nederlandse aard? Zijn ze eerder een verschijningsvorm dan een aantasting van de Nederlandse geest?" Een antwoord daarop, zegt Lemaire, betekent zowel een maatschappelijke als een politieke stellingname.

Relinde Baeten

Uit: Bladgroen, open ledenblad van Agalev, jg. 12 nr. 20. Artikel verschenen n.a.v. het kultuurdebat Agalev-GroenLinks van 11.09.93

ANTWERPEN

NOVEMBER

Do. 4 LIER: Info-avond over Dekreet op plaatselijk jeugdwerk. Om 20u. in 't Kamen, Schapekoppenstraat 16. Org.: VUJO-Neteland.

Vr. 5 RIJMENAM: Arr. VU-kwis in het Kultureel Centrum van Rijmenam, om 20u. Inschrijven t/m. do. 4/11 bij Mia Billiet (015/51.31.69). Org.: VU-Arr. Mechelen.

Vr. 5 HEIST O/D BERG: Deelnemrs uit Groot-Heist en Groot-Putte aan de arr. kwis van VU-Mechelen schrijven zich in per ploeg van 4 of individueel bij Roger Van Dyck (015/24.80.86).

Di. 9 MORTSEL: Assunta Geens met ,,Dichter bij haar huid". Poëzie-avond in de gemeentelijke biblioteek, Eggestraat, om 20u. Org.: FVV-Mortsel i.s.m. Gemeentleijke Biblioteek.

Wo. 10 EDEGEM: Ledenfeest met kaas- of vleesschotel. In zaal Atrium, St.Bernadettestraat te Mortsel. Prijs: 333 fr., vooraf inschrijven tot 6/11 bij K. De Grijze (449.82.12) of in lokaal. Org.: VU-Edegem.

Wo. 10 BORNEM: Dia-reportage ,,Per fiets rond de wereld", door Greet Peeters en Walter Duré. Fietstocht door 25 landen over 5 kontinenten. De moeite waard... Om 20u. in KC Ter Dilft te Bornem. Iedereen welkom. Toegang gratis. Org.: Vlaamse Kring Bornem.

Vr. 12 SCHOTEN: De Honden in het Zegekoor (over Irma Laplasse). In zaal St.Cordula. Inkom 200 fr. Org.: FVV-Schoten.

Vr. 12 SCHOTEN: Toneelvoorstelling: De Honden in het Zegekoor. Om 20u. in de Gemeentelijke feestzaal, St. Cordulastraat 10. Inkom: leden 200 fr., niet-leden 250 fr. Kaarten: 03/645.86.50 – 03/353.68.94. Org.: FVV, KK Jan Puimè ge, VTB-VAB en Alice Nahonkring.

Za. 13 BRASSCHAAT: 19de avond van Flandriako Etxea, vzw Vlaams Huis in Baskenland, met simpatisanten. Deuren open vanaf 19u. Met optredens Baskische zangers, video-reisverslag en aankondiging Allerheiligenreis '94. Aanvang barbecue om 19u.30 (250 fr.). Inschrijving enkel door storting voor 7/11 op rek.nr. 404-1040711-50 van Steunkomitee voor Baskische Scholen. Info: Walter Luyten (03/482.11.93).

Di. 16 BERCHEM: Mieke Haenegraaf over haar Zuid-Afrikareis. Om 20u. in het Kultureel Centrum. Org.: FVV-Berchem.

Do. 18 EDEGEM: Om 20u. in Drie Eiken: Dia-avond door Benny Audenaert over Europa in de ruimte. Org.: Kulturele Kring Edegem.

Vr. 19 HOBOKEN: Vierde eetmaal met dans, zaal Nieuwe Spiegel, Kioskplaats. Om 20u. Kaarten aan 400 fr. bij VU-afd. Antwerpen en Hoboken of tel. 03/238.82.08.

Za. 20 EDEGEM: Om 20u.15 in Drie Eiken: Kaartavond. Inschrijven op voorhand. Org.: VNSE.

Vr. 26 BERCHEM: Kwis o.l.v. Bob Bolsens in het Kultureel Centrum, Driekoningenstraat 126. Start om 20u. Deelname: 100 fr., max. 6 pers. per ploeg. Info: Thea Van Gelder (03/321.19.86). Org.: Vlaamse Kring Berchem.

VU WOMMELGEM ROUWT

Op zondag 24 oktober overleed geheel onverwacht Roger Lathouwers op 47-jarige leeftijd. Roger maakte deel uit van de Volksunie-fraktie in de OCMW-raad. Reeds vele jaren was Roger een stille werker in de Volksunie die altijd wel ergens een hand uitstak waar nodig.

In 1988 kwam hij mee op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen en het scheelde slechts weinig of Roger had voor de Volksunie een achtste zetel aangebracht. Zo belandde hij uiteindelijk in de OCMW-raad, even zetelde hij in de gemeenteraad maar hij gaf er de voorkeur aan in het OCMW te blijven.

Buiten zijn werk in de Volksunie was Roger een verwoed sportman. Zij die Roger gekend hebben weten dat zijn leven in het teken stond van de sport. Als motor van de Wommelgemse Atletiek Vereniging bracht hij deze vereniging op een bewonderenswaardige hoogte. Lid van het organisatiekomitee voor het wereldkampioenschap cross te Antwerpen en van de 10 mijl van Antwerpen wist Roger wat organiseren betekende. Ook te Wommelgem startte hij meerdere organisaties op en was hij steeds bereid om anderen te ondersteunen. Werkzaam binnen verschillende verenigingen was Roger een graag geziene figuur in Wommelgem, de leegte die hij achterlaat is enorm.

Versteld bij dit plotse overlijden bieden wij aan zijn echtgenote Maria en dochter Nancy onze oprechte gevoelens van deelneming aan.

Etienne Swaans, voorzitter

GEDENKMONUMENT W. DE MEYER INGEHULDIGD

De legendarische figuur Willem De Meyer, bard van het Vlaamse lied, overleed tien jaar geleden op 83-jarige leeftijd.

Het werk van Willem De Meyer is voor de Vlaamse Gemeenschap van onschatbare waarde geweest.

Als drijvende kracht van de Vlaamse volksliedwerking heeft Willem De Meyer een persoonlijke bijdrage geleverd tot het behoud en de versteviging van de Vlaamse volkskultuur.
Het inrichtend komitee *Willem De Meyer* nam daarom het initiatief deze verjaardag op een gepaste manier te vieren met de inhuldiging van een gedenkmonument Willem De Meyer, ontworpen door May Claerhout.

Op 7 november a.s. om 11u. wordt het monument in het Te Boulaerpark te Borgerhout ingehuldigd.

HET VU-KONGRES ARRONDISSEMENTEEL BESPROKEN

De besluiten van het VU-kongres worden de komende weken uitvoerig besproken in de arrondissementsraden. Dit worden belangrijke samenkomsten omdat iedereen er de passende informatie kan opsteken en zijn/haar mening kwijtkan.
Het is dan ook aangewezen dat de afdelingsbesturen leden en sympatisanten tijdig verwittigen en de verplaatsing naar hun arrondissementele raad organiseren.
Volgende data en plaatsen liggen vast, maak er gebruik van!

- Arr. OVD en Ieper: zondag 14 nov. om 9u.30 in *'t Fort*, Kaaskerkestraat 2 te Diksmuide.
- Arr. Dendermonde en Sint-Niklaas: dinsdag 16 nov. om 20u. in *Oud Gemeentehuis*, Dr. Haekstraat 33 te Grembergen.
- Arr. Brussel: dinsdag 16 nov. om 20u. in *De Markten* (Spiegelzaal), Oude Graanmarkt 5 te Brussel.
- Arr. Brugge: vrijdag 19 nov. om 20u. in *'t Leitje*, 't Leitje 35 te Brugge-Assebroek.
- Arr. Aalst en Oudenaarde: vrijdag 26 nov. om 20u. in *De IJzer* (bovenzaal), Vlaanderenstraat 13 te Aalst.

ADVERTENTIE

Een geschenk met een boodschap,

VLAANDEREN
EUROPA VAN VOLKEREN EN REGIO'S

OP SPEELKAART

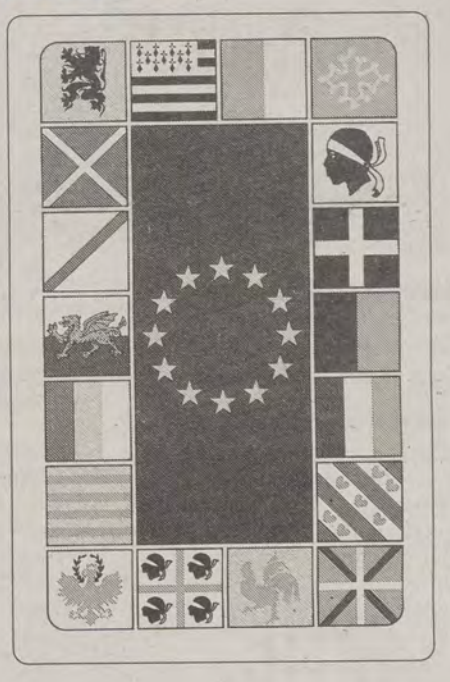

Praktisch:
- de aard van verpakking kiest U zelf.
- nu bestellen (tot 31.11.1993) betekent een voordelige voorinteken-prijs en levering begin december 1993.
- alle leveringen gebeuren tegen betaling.
- B.T.W. 19,5% inbegrepen, vervoer (Post, N.M.B.S.) niet inbegrepen.
- faktuur indien gewenst (minimum fakturatiebedrag: 2.500,-BEF).

Bestelbon opsturen naar:
"Speelkaarten CARTA MUNDI"
p./a. Jos Bex
Kastanjebosstraat 2A
3020 Veltem-Beisem
Tel. 016/48 94 06
Fax. 016/48 98 62

Aantal*	Omschrijving (eenheidsverpakking)	Voorinteken-prijs	Normale prijs
	cellofaanverpakking	170	200
	kristaletui (doorzichtig)	215	250
	kunststofverpakking "Society"	640	750
	houten kistje "Consul"	850	1000
	varkenslederen etui "Ambassador"	1275	1500

*gewenste aantal invullen.

NAAM _____
VOORNAAM _____
STRAAT+NR. _____
POSTCODE _____
GEMEENTE _____
INDIEN FAKTUUR GEWENST:
BEDRIJFSNAAM _____
BTW NR. _____

een produkt van Carta Mundi.

UIT-DE-REGIO

WEST-VLAANDEREN

NOVEMBER

Vr. 5 ICHTEGEM: Koffiekaarting vanaf 18u.30 in Ons Huis, Eernegem. Ook op 6/11 vanaf 14u.30. Org.: VU-afdeling Groot-Ichtegem.

Vr. 5 OOSTENDE: Jaak Vandemeulebroucke (zonder blad voor de mond) over „De miljardendans van de hormonenmaffia in Vlaanderen". Willy Maerten (Slagersbond) zet het standpunt an de slagers uiteen. Om 20u. in zaal Los Angels, Zeedijk 147 (t.o. Media Center) te Mariakerke-Oostende. Toegang gratis. Org.: VOVO.

Zo. 7 IZEGEM: Vlaams Huis, 13u.30: verzamelen voor wandeling te Moorslede, o.l.v. Eddy en Christine Nyffels-Pot. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.

Wo. 10 KORTRIJK: Wapenstilstand te Kortrijk. Om 18u.30 eucharistievering in St. Michielskerk; 19u. optocht met VOS-vlaggen naar Grote Markt; 19u.30 gezellig samenzijn in 't Voske (broodjes en drankje aan 100 fr.). Org.: VOS-Gewest Kortrijk.

Wo. 10 IZEGEM: V-Club voor kinderen. Om 13u.30 in de Ommegangstraat 5. Tema: postkaarten Origami. Inkom 50 fr., meebrengen: schaar, lijm (prit), stiften, potlood. Org.: Vlanajo West-Flandria.

Vr. 12 IZEGEM: Vlaams Huis, vanaf 20u.: negende kaarting. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.

Za. 13 DEERLIJK: 2de grote tekstielkaarting in het ontmoetingscentrum D'Iefte te Deerlijk. Vanaf 10u. De winnaars ontvangen 2 handdoeken en de verliezers 2 washandjes. Tevens tombola voorzien. Org.: VVVG-Deerlijk.

Ma. 15 IZEGEM: Zaal Oud Stadhuis, 15u.: diavoordracht „Romance in de Provence" door R. Moeyaert. Org.: VVVG-Izegem.

Za. 20 WIELSBEKE: Sinterklaasfeest. Om 14u. opwachting aan het Sas van Ooigem. Om 14u.30 Aankomst Sint en uitdeling versnaperingen. Om 15u. vertrek v.d. Sint met de boot. Vanaf 18 tot 20u.: gratis klaasgeschenken aan -12-jarigen in Taverne De Klokke te Ooigem. Vooraf inschrijen voor 15/11 in De Klokke of bij bestuursleden van de Vlaamse Vriendenkring.

Zo. 21 IZEGEM: Zaal Oud Gemeentehuis Kachtem: Sinterklaasfeest. Org.: FVV-Izegem.

Di. 23 IZEGEM: Plantijnzaal Openbare Bib., 19u.30: deel 1 kursus „Georges Brassens – eenvoud en grootheid" door J. Verachtert. Deelname: 1.100 fr. Inschrijven bij J. Bogaert (051/30.10.39) of E. Vandewalle (051/30.26.70). Org.: VSVK.

Do. 23 IZEGEM: Bar Akademie Muziek & Woord, 20u.: prof. Koen Boey over „Zin geven in het leven". Toegang 50 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

Vr. 26 OOSTENDE: Geert Lambert over „Europa der volkeren". Om 20u. in Trefcentrum, Aartshertogstraat 4. Org.: Rodenbachfonds W.Vl.

Di. 30 IZEGEM: Plantijnzaal Openbare Bib., 19u.30: deel 2 kursus „Georges Brassens". Org.: VSVK.

BRABANT

NOVEMBER

Za. 6 VILVOORDE: Haantjeskermis in het OLV-college aan het Heldenplein, Vilvoorde-centrum (naast sted. zwembad, dichtbij OLV-kerk). Van 18 tot 22u. Ook op 7/11 van 12 tot 16u. Org.: VU-Vilvoorde-Peutie.

Zo. 7 VLEZENBEEK: Herfstwandeling (6 à 7 km) van vzw De Vrede . Vertrek o.l.v. gids op Gemeenteplein om 14u. naar de Meylemeersch (Erasmus). Stevig schoeisel vereist.

Do. 11 DIEST: 11 november-herdenking. Om 11u. mis in de parochiekerk St.Martha. Na de mis, jaarlijks eetmaal in Resto-Diest, Halensebaan 143. Statutaire jaarvergadering omstreeks 15u. Deelname eetmaal: 450 fr.p.p. Inschrijven voor 6/11 bij P. Maes (013/31.24.93), A. Peeters (013/31.14.86) of M. Sels (013/31.23.66). Org.: IJzerbedevaartkomitee Diest.

Za. 13 BIERBEEK: VU-Steakfestijn in Buurthuis te Korbeek-Lo, van 17 tot 22u. Ook op 14/11 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Bierbeek.

Vr. 19 GROOT-BIJGAARDEN: Arr. Raad in zaal Collegium (grote zaal), om 20u. Agenda: goedkeuring verslag, verkiezing arr. voorzitter en partijraadslid, mededelingen, leden en abo., pol. aktua: splising SZ. Org.: VU-arr. Halle-Vilvoorde.

Za. 20 KAMPENHOUT: Vijfde witlooffestijn in zaal Pax, Brouwerijstraat te Kampenhout. Van 18 tot 21u. Ook op 21/11 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Kampenhout.

Za. 20 ESSENE: Eetfestijn van de VU-afdeling Essene-Hekelgem. Van 18 tot 22u. in de Parochiezaal van Essene. Ook op 21/11 van 11u.30 tot 17u.

Zo. 21 TIELT-WINGE: Derde Pannekoeken- en Smoutebollenbak. Vanaf 14u. in 't Jongensschool te Tielt. Org.: VU-Tielt-Winge.

Do. 25 HERENT: Vormingsavond „België failliet?, Loopt ons werk weg?" over het Soc. Pakt. Om 20u. in zaal Het Rozenhof, Dorpsplein 11 te Veltem-Beisem. Sprekers: prof. Blanplain en Mark Van Laere (red. Wereldwijd). Org.: Rodenbachfonds Brabant & Dosfelkring Herent.

WIJ

Een uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw
Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel
Tel. 02/219.49.30
Fax: 02/217.35.10

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantwoordelijk uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

LIMBURG

NOVEMBER

Za. 6 NEEROETEREN: Limburgse première van De Honden in het Zegekoor. Om 20u.15 in Kultureel centrum. Kaarten aan 240 fr. in KC (089/86.31.88) of Café Cambrinus te Bree (089/47.28.97). Org.: IJzerbedevaartwerkgroep, DF en VVG Gewest Maaseik.

Do. 11 EIGENBILZEN: 11-november-herdenking. Om 15u.: Akademische zitting in Gemeentelijke feestzaal; 16u.: Heldenhulde op het dorpsplein; 18u.30: avondmaal (600 fr.) voor de ingeschrevenen. Inschrijven bij Theo Bessemans, Winkelomstraat 17 (089/41.17.61). Org.: VOS-Gouw-Limburg.

DECEMBER

Za. 11 HAM: Grote Zettersprijskamp, in de kantine van FC Rio. Inschrijven vanaf 19u.30. Aanvang: 20u. Gratis wafelen. Halve haan per gewonnen boom. Org.: Vlaamse Vriendenkring Ham en VU-Ham.

OOST-VLAANDEREN

NOVEMBER

Vr. 5 GENTBRUGGE: Kinderarbeid in onze gewesten tijdens de 19e-20e eeuw, door R. De Herdt (dir. Museum voor Industriële Archeologie en Tekstiel, Gent). Om 20u. in de feestzaal van het dienstencentrum Gentbrugge, Braemkasteelstraat 45 te Gentbrugge. Org.: VOS-IJzerbedevaartwerkgroep Gentbrugge-Ledeberg.

Za. 6 RESSEGEM: Eetfestijn in zaal Da Vinci vanaf 19u. Ook op 7/11 vanaf 12u. Deelname 350 fr. Org.: VU-Hillegem / Borsbeke / Ressegem / Herzele.

Vr. 12 GENT: Gentse Avond. In zaal Hof ten Rhoden, Driesstraat 58 te Ledeberg, met uitgebreid eetmaal van Gentse streekgerechten, overzicht politieke aktualiteit door O. Van Ooteghem en causerie door Roger Roels in het Gents dialekt. Aanvang: 19u.30; deelname 980 fr.p.p. (aperitief + wijnen inbegr., (kinderen 450 fr.). Inschrijven voor 9/11 op rek. 068-2077640-24 van VU Gent-Centrum-Zuid (tevens organisator).

Za. 13 ERTVELDE: Breughelavond. OM 20u. in zaal Mioritza, Ertvelde-Rieme. 350 fr.p.p. Inschrijven tot 8/11 bij VUJO-Evergem, Benninckstraat 14, 9940 Ertvelde (09/344.03.76).

Do. 18 ERTVELDE: Retro-Fuif. Om 20u. in Jeugdhuis Beukenhof, Stationsstraat te Eeklo. Ingang 80 fr., vvk 60 fr. Org. en info: VUJO-Evergem, 09/344.03.76.

Za. 20 WIEZE: De nacht van Twielebelleke. In zaal Wiezehof, vanaf 21u. Muziek door Roosje and The Zodiacs. Org.: VU-Denderbelle-Wieze-Lebbeke.

Za. 27 ERTVELDE: Subito-fuif. Om 20u. in Jeugdhuis Beukenhof, Stationsstraat te Eeklo. Ingang 80 fr., vvk 60 fr. of 1 Subito-biljet. Org. + info: VUJO- Evergem, 09/344.03.76.

DECEMBER

Zo. 5 DENDERLEEUW: Arrondissementeel Eetfestijn. In zaal Horizon, Steenweg 550, van 11u.30 tot 21u. Keuze uit vis met Hollandse saus en steak met diverse sausen. Deelname: 350 fr. Org.: VU-arr. Aalst.

Volksunie Arrondissement Turnhout

GROOT LEDENBAL

op zaterdag 22 januari '94.

Turnhout, Parochiezaal Schorvoort

Gastspreker:
Paul Van Grembergen

Discobar Inkom 100 fr.

ADVERTENTIE

AANBEVOLEN-HUIZEN

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij
typo
offset
repro
enveloppen
rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk
direct mail

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken – schilderen – behangen – vloerbekledingen – parket – louverdrape – luxaflex – ...

U bent van harte welkom bij
Karel Van Den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
– Steeds ruime kortingen
– Kwaliteitsprodukten
– Uitstekende service
– Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377
9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

NV
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

Restaurant «Tijl»
(uitbater William COPPENS) is verhuisd.
Nieuw adres:
Assesteenweg 26, TERNAT Tel.: 02/582.31.14
Op de kaart: menu's vanaf 650 en 875 fr.
Op vertoon van deze advertentie of VU-lidkaart aperitief gratis!

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN, 9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44
HYP-specialist
Krediet-makelaar

11 NOVEMBER, VLAAMSE VREDESDAG

Op 11 november a.s. zal het 75 jaar geleden zijn dat aan de fronten van de Grote Oorlog de kanonnen zwegen. In Diksmuide moet deze gebeurtenis op plechtige wijze herdacht. Hier volgt het programma, wij vragen onze lezers aanwezig te zijn op deze plechtigheid die meer dan ooit in het teken staat van wereldvrede en nooit meer oorlog.

Om 10u. kransneerlegging aan de Pax-poort door de Vlaamse minister-president, officiële opening van het auditorium en presentatie van het nieuwe boek *Van IJzerfront tot Zelfbestuur* (Frank Becuwe-Louis de Lentdecker).

Om 14u. eucharistieviering in de St.-Bartelomeuskerk van Kaaskerke.

Om 15u. bezinning onder Pax-poort en aan Krypte.

Om 15u.45 akademische zitting in stadsschouwburg Kruispunt. Op het programma: - toespraak door Aurelien Thijs, voorzitter Pax Christi-Vlaanderen;

- voorstelling van *IJzerkinderen*, een video met getuigenissen van het Laatste Carré;

- toespraak door Koen Baert, ondervoorzitter VOS over „de VOSsen van Vlaanderen".

De plechtigheid wordt afgerond met een ontmoetingsreceptie rond 17u.30

VOS-BRUSSEL NAAR DIKSMUIDE

De VOS van Groot-Brussel reist met de bus naar Diksmuide op 11 november a.s.

De bus vertrekt om 8u.15 stipt aan het VOS-sekretariaat, E.Jacqmainlaan 124 te Brussel.

De reis kost 750 fr., inbegrepen bus, drinkgeld en middagmaal in hotel-restaurant *'t Fort* te Diksmuide.

Wie mee wil neemt dringend kontakt op met het VOS-sekretariaat 02/217.34.65 en stort het bedrag op rek.nr. 068-2157967-35 op naam van VOS-Brussel, M.-L. Bracke, Prudent Bolslaan 17 te 1020 Brussel.

11 NOVEMBER TE MERELBEKE

VOS organiseert op donderdag 11 november 1993 de 75ste wapenstilstandsherdenking te Merelbeke, onder het tema „Nooit meer Oorlog".

Het programma: om 9u.15 wapenstilstandsherdenking aan het Vredesmonument bij de kerk van Merelbeke-centrum, om 9u.45 opening van de tentoonstelling „Vlaanderen, Vrouwen, Vrede" in het oud gemeentehuis van Merelbeke.

Openingsuren: donderdag 11 nov. '93 vanaf opening tot 17u.; vrijdag 12 nov. t.e.m. zondag 14 nov. '93: van 10 tot 12u. en van 15 tot 17u. De toegang tot de tentoonstelling is gratis.

WAPEN-STILSTAND TE KORTRIJK

VOS-Gewest Kortrijk roept leden en gelijkgezinden op tot deelname aan de traditionele kransneerlegging van 10 november.

Om 18u.30: eucharistieviering in St.-Michielskerk (Rijselsestraat).

Om 19u.: optocht met VOS-vlaggen naar het monument van de gesneuvelden (Grote Markt).

Om 19u.30: gezellig samenzijn in 't Voske (broodjes en drankje aan 100 fr.).

HONGERWINTER IN BOSNIË, VLAMINGEN HELPEN !

In Bosnië-Hercegovina hebben 75.000 vluchtelingen haast niets te eten. Nu de winter komt zullen duizenden sterven.
500 fr. volstaat om een vluchtelingengezin één week te voeden.
Vlaamse vrijwilligers brengen de voedselvracht ter plaatse, waar ze thuishoort, bij de vluchtelingen zelf.
Een kleine bijdrage hier maakt in Bosnië het verschil tussen leven en dood.
Aarzel niet en stort op rekeningnummer :

645-5213901-89

Alle inlichtingen :
Vlaanderen helpt Kroatië
Vlaamsnationale hulporganisatie
Tel/Fax : Hilde Tas, 053/77 18 95

MEEGEDEELD

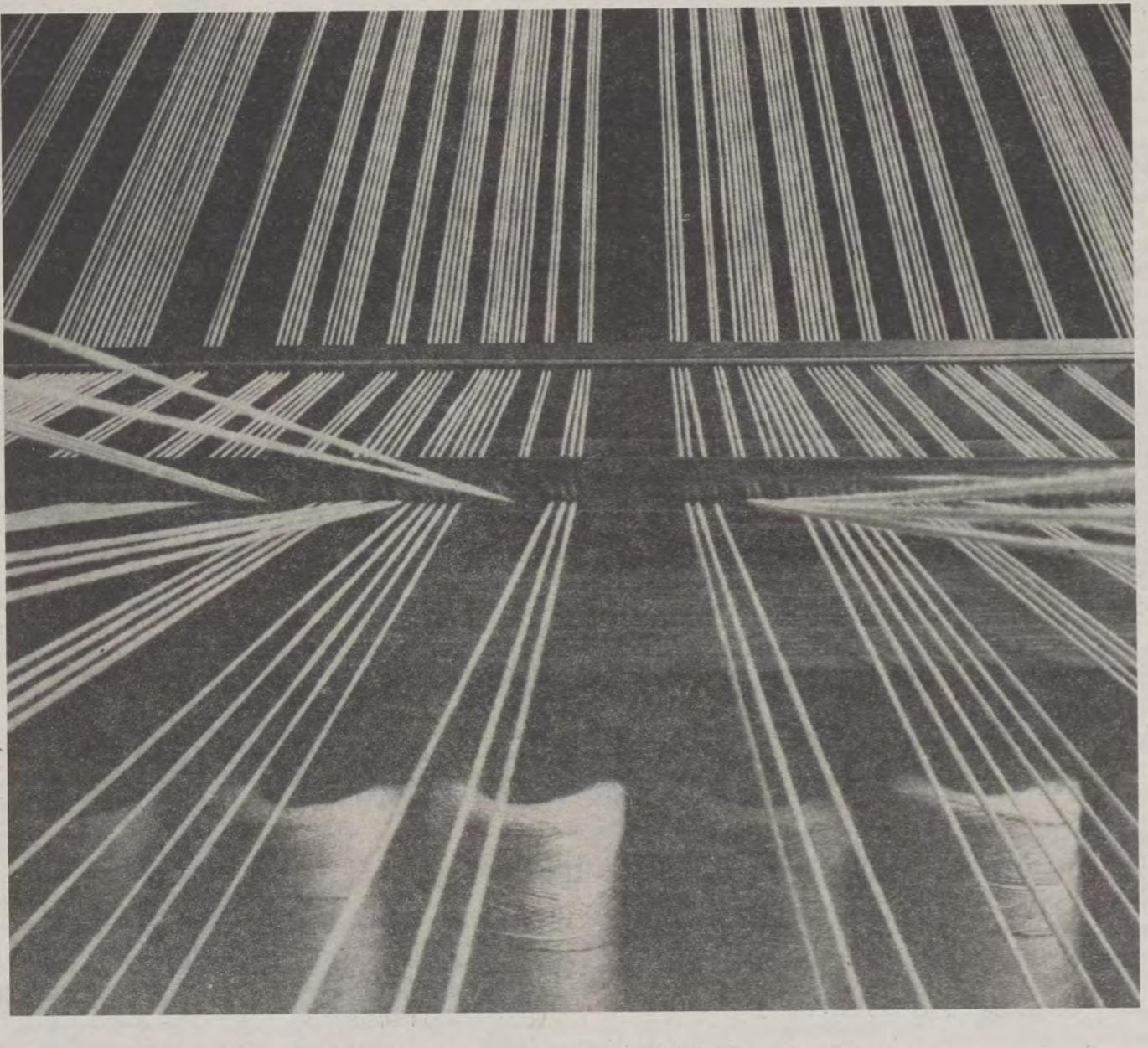

DDB NEEDHAM

Een netwerk voor een bedrijf kunnen weven, is een vak apart.

Tot voor kort was het begrip "netwerk" iets typisch voor de textielwereld. Tegenwoordig is het verweven met het hele bedrijfsleven. Steeds vaker spinnen ondernemingen hun communicatiesystemen uit naar klanten en leveranciers. Nieuwe diensten en betere service komen tot ontwikkeling dankzij de nieuwste informatietechnologie. Een bedrijf, dat zichzelf respecteert, denkt na over de toekomst van zijn netwerk. Want dat bepaalt in grote mate de doeltreffendheid van de organisatie en de snelheid waarmee gereageerd kan worden op ontwikkelingen in de markt. Logisch dus, dat informatica- en telecomverantwoordelijken een gesprekspartner zoeken die een totaaloplossing kan geven voor hun netwerkproblemen. Alcatel, de wereldleider in telecommunicatie, is tegelijkertijd een innoverende netwerkintegrator én leverancier van systemen en diensten. Daardoor beschikt Alcatel Bell over een rijkdom aan kennis, die zeldzaam is voor dit vakgebied. Ga dus eerst eens praten met Alcatel Bell, voordat u uw eigen netwerk begint te weven. U zult er goed garen bij spinnen.

ALCATEL BELL

Francis Wellesplein 1, Afd. GC - 2018 Antwerpen - Tel.: 03/240.83.62 - Fax 03/240.99.22.

KASKRAKERS IN ZAKFORMAAT

We hadden het ooit al uitgebreid over de indrukwekkende serie Rainbow Pockets van de Nederlandse uitgeverij Maarten Muntinga. Het gaat hier om goedkope herdrukken van boeken die hun kommerciële waarde reeds ruimschoots bewezen.

De lijst titels zwelt in ijltempo aan met zowel boeiende fiktie als non-fiktie. Uit het recente najaarsaanbod pikten we voor u twee interessante pockets uit.

Eerder in de reeks Rainbow Pockets verscheen *Rovers, Christenhonden, Vrouwenschenners. De Kruistochten in Arabische Kronieken* , van de in Libanon geboren Amin Maalof. Een lijvig werk dat eens een ander dan het klassieke licht op de kruistochten naar het Heilige Land werpt. Als Rainbow Pocket nummer 155 verscheen nu een ander monumentaal werk van Maalof ***Leo Africanus. Galeislaaf, geleerde en wereldreiziger in de renaissancetijd.***

Handelsekspedities, diplomatieke missies en andere reizen voeren de legendarische Moorse banneling Leo Africanus naar Granada, Fez, Cairo, Tombouktou en Constantinopel.

In de schaduw van het Vatikaan schrijft hij zijn beroemd geworden *Beschrijving van Afrika*, een boek dat al spoedig gold als unieke bron van kennis over de islamitische kultuur.

Amin Maalof schetst niet alleen een boeiend beeld van het turbulente leven van Leo Africanus, maar rekonstrueert tegelijkertijd een tijdperk waarin het aanzicht van de wereld ingrijpend veranderde.

Met een minimum aan teorie en een forse dosis humor en gezond verstand bespreekt Piet Vroon in ***Kopzorgen*** diverse onderwerpen op het gebied van de psychologie en de geneeskunde. Onder de titel *De bijl boven ons* schrijft hij over het onheil dat van buitenaf ons leven beïnvloedt.

In het tweede gedeelte van het boek, *De beul is ons*, bespreekt hij de manieren waarop wij onszelf - en anderen - in de weg zitten.

Piet Vroon - in een Nederlandse krant ooit de eigenwijste psycholoog van West-Europa genoemd - is hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij schreef onder meer *Tranen van de krokodil* en *Wolfsklem*. Zijn *Allemaal psychisch* verscheen eerder als Rainbow Pocket.

(ts)

☞ ***Leo Africanus. Galeislaaf, geleerde en wereldreiziger in de renaissancetijd. Amin Maalof. Rainbow Pocketboek 155, uitg. Maarten Muntinga, Amsterdam, 1993, 477 blz, 240 fr.***

☞ ***Kopzorgen. Piet Vroon. Rainbow Pocketboek 158, uitg. Maarten Muntinga, Amsterdam, 1993, 280 blz, 240 fr.***

Tom maakt zelf z'n piratenschip, de lezertjes kunnen hem daarbij helpen.

ZOEK HET VERSCHIL

Een wel erg leuk kinderboek is ***Toms Piratenschip*** van Philippe Dupasquier, uit het Engels vertaald door Myriam Kunnen. Plezierig, want wie houdt er niet van spelletjes als ,,Zoek de zeven fouten" of ,,zoek het verschil"? In Tom's Piratenschip speel je dit spelletje zowat 30 bladzijden lang.

Tom heeft een film over piraten gezien. Zelf wil hij nu een piratenschip bouwen om mee te spelen. *,,Ik maak er zelf een,"* zegt hij. Hij gaat aan de slag en zoekt in alle kamers van het huis naar ouwe spullen. Op de eerste tekening zie je Tom kijken naar de onoverzichtelijke hoop rommel in een hok onder de trap. Op de pagina ernaast zie je identiek dezelfde tekening maar Tom is er vandoor met een paar voorwerpen. Zo gaat dit het hele boekje door. De bedoeling is nu dat je probeert te achterhalen wat Tom allemaal bijeen heeft gezocht om op het einde van het ,,verhaal" z'n schip te bouwen. Achteraan vind je de lijst met dingen die uit de kamers verdwenen.

Maar dat is niet alles! Tom nodigt je uit om deel uit te maken van z'n bemanning, maar dan moet je nog eens een heleboel spullen in de kamers trachten te vinden. Als ekstra opdracht moet je op iedere plaat ook nog een muis een een tennisbal opsporen. En als je dat allemaal bijeen hebt is er nog de laatste vraag voor het schip afvaart: op iedere pagina is een letter verstopt, met al deze letters kun je de naam van het schip vormen. Wie de naam vindt wordt kapitein! Dit is echt wel een opdracht voor heuse speurneuzen, want we moeten het toegeven, we hebben het zelf geprobeerd.

Toms Piratenschip is een prettig boekje dat, mede door de vrolijke en kleurrijke tekeningen, jonge speelzieke lezertjes zal blijven boeien.

(ts)

☞ ***Toms Piratenschip. Philippe Dupasquier. Uitg. Clavis, Hasselt, 1993, ca 35 blz, 398 fr.***

AGNES MOET VERDER

"Agnes moet verder" van de Nederlandse kartoonist/schrijver **Peter van Straaten** is nu ook in pocketuitgave te verkrijgen. Van Straaten schrijft wekelijks een stukje in **Vrij Nederland** over het wel en wee van Agnes, een "zelfstandige-maar-afhankelijke-vrouw-van-ons" De pocket is de tweede bundel van afleveringen over Agnes.
De auteur tracht de lezer mee te leiden in de wereld van een vrouw die eigenlijk niet goed weet waar ze mee bezig is, laat staan dat ze weet waar ze naar toe moet. Agnes tracht dit euvel te verhelpen met het nuttigen van industriële hoeveelheden witte wijn. Als ze dronken is heeft ze zichzelf nog minder in de hand en in beschonken toestand komt ze vaak voor "hete vuren" te staan.
Het amoereuze leven van Agnes is één grote puinhoop: ze leeft gescheiden van Daan, de vader van haar zoontje, haar vriend Arthur rotzooit er lustig op los met andere vrouwen, haar minnaar Titus kan niet kiezen tussen haar en zijn vrouw,... Als klap op de vuurpijl is er dan nog Els, een vage kennis, die een meer dan platonische liefde blijkt te koesteren voor Agnes.
Wie denkt dat dit boek een aaneenschakeling is van gore situaties komt bedrogen uit. Van Straaten zorgt ervoor dat de integriteit van zijn personages volledig gevrijwaard blijft. Het personage van Agnes komt, ondanks alles, niet één keer echt in opspraak en ook voor de mannelijke protagonisten kan een zekere sympatie opgebracht worden. Voor Agnes bievoorbeeld, lijkt het lot ondoorgrondbare wegen te hebben uitgestippeld. Zij begrijpt het allemaal niet zo en lijkt vooral verlost te willen worden van de opdringerigheid van de haar omringende mensen.
De auteur zet een stereotiep beeld neer van de jaren '60-generatie waarvoor "een goed gesprek bij een goed glas wijn" voor alles een oplossing zou kunnen bieden. Agnes kan zich niet verzoenen met deze mentaliteit en dat is dan weer haar reden om naar de fles te grijpen.
"Agnes moet verder" is bij momenten grappig, maar soms is een geeuw niet te onderdrukken. Het boek is vlot geschreven maar kan kwa originaliteit en humor niet tippen aan het werk van **Tom Sharp** of aan de legendarische **Oom Oswald** van **Roald Dahl**. Daarbij komt dat "Agnes moet verder" een vervolg is op een eerdere bundel waardoor het niet altijd even gemakkelijk is om de personages te plaatsen. Het einde van het boek is niet het einde van Agnes' verhaal: op die manier wordt de lezer uitgenodigd om ook nog de 5 volgende bundels te lezen. Persoonlijk houden wij meer van Van Straaten als kartoonist, maar wie van geschreven "soap" houdt, zal zeker enkele prettige uurtjes met Agnes kunnen doorbrengen.

(gv)

☞ ***Agnes moet verder. Peter van Straaten. Uitg. Rainbow Pocketboeken, 1993. 249 blz. 240 fr.***

DEZE WEEK IN Knack

Het pakte niet

ABVV-voorzitter François Janssens heeft er genoeg van dat alle lasten altijd voor de werknemers zijn. "Rechts vindt een nieuwe klassenstrijd uit." Een gesprek met de vakbondsleider die het pakt liet springen. Deze week in Knack.

11 november 1918

Op 11 november is het precies 75 jaar geleden dat in Compiègne de wapenstilstand tussen Duitsland en de geallieerden van de Eerste Wereldoorlog werd ondertekend. Zo kwam er een eind aan de moeder van alle oorlogen, deze week in Knack.

Margaret Thatcher

De memoires van Margaret Thatcher zorgden voor opschudding in politiek Europa. Een gesprek met Lady Thatcher over Duitsland en Frankrijk, over Ronald Reagan en John Major. Deze week in Knack.

En verder...

• Interview: PSC-voorzitter Gerard Deprez • Europa: een tussentijdse top in Brussel • Taal: Paardekooper is terug • Daniel Schiffer over Joegoslavië • Paul van Ostaijen en het Belgisch surrealisme • Kunst: Souvenirs de Bretagne

4 MAGAZINES IN 1 : KNACK + WEEKEND + TELE KNACK + TALENT (de betere personeelsaanbiedingen) ELKE WOENSDAG TE KOOP

Hotel - Restaurant - Feestzaal - Tea-Room

Hostellerie

Petrus

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U :
- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort.
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 715 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: 2400 fr.
- Volpension 2450 fr. per persoon. Halfpension 2050 fr. per persoon.
- Gastronomische weekends van vrijdagavond tot en met zondagmiddag 5400 fr. per persoon.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288.007 fax 058/289.381

ADVERTENTIE

OVER APEN, MENSEN EN PLANETEN

De Engelse dichter John Milton bracht, net als vele andere kunstenaars en wetenschappers, een bezoek aan de hoogbejaarde Galilei, die z'n laatste levensjaren onder huisarrest doorbracht.

Bijzonder boeiend en bruikbaar op school is een reeks bij Casterman uitgegeven boekjes *Mijlpalen in de wetenschap*. Deze serie, gericht op kinderen vanaf 9 jaar, vertelt het verhaal van beroemde geleerden die met hun ontdekkingen een enorme invloed hebben gehad op onze manier van leven. Waar leefden deze geleerden? Spraken of schreven ze met ander wetenschappers? Hoe kwam hun ontdekking tot stand en hoe reageerde hun omgeving? Ook wordt verklaard wat al deze ontdekkingen nu nog voor ons dagelijks leven betekenen.

Na *Marie Curie en het radium* en *Thomas Edison en de elektriciteit* wordt de reeks nu uitgebreid met ***Charles Darwin en de evolutie*** en ***Galilei en het heelal***.

Zowel de Pisaanse natuur-, wis-, en sterrekundige, Galilei met z'n „niet katolieke" ideeën en theorieën als de Engelsman Darwin met z'n evolutieleer werden destijds verketterd door de kerk en behoudsgezinde wetenschappers. Ondertussen weten we wel beter: geen enkele bioloog kan de natuur nog bestuderen zonder de evolutieleer, en indien Galilei destijds z'n opvattingen niet gepubliceerd had zouden we nu nog altijd denken als Plato en Arestoteles.

Auteur Steve Parker schetst Darwins ontdekkingen zo dat de lezertjes de verschillende stadia van het onderzoek volgen en de negatieve reakties op deze vernieuwende ideeën begrijpt. In het andere boekje beschrijft hij de proeven die Galilei deed en de instrumenten die hij daarvoor gebruikte. Parker doet de theorieën van Galilei uit de doeken zodat de rol voor de wetenschap duidelijk wordt.

De boekjes uit de *Mijlpalen in de geschiedenis*-reeks zijn prachtige uitgaven: een aantrekkelijke vormgeving, zorgvuldig geselekteerde reprodukties, tekeningen en foto's in vierkleurendruk, bondige maar vlot leesbare en verhelderende teksten.

Een tijdtabel, achterin ieder boekje, vermeldt de gebeurtenissen die zich voltrokken tijdens het leven van de wetenschappers, op artistiek, wetenschappelijk en politiek vlak. Samen met een verklarende woordenlijst vormt deze tijdbalk een handig supplementje bovenop de schat aan informatie die je al voorgeschoteld krijgt.

(ts)

Galilei en het heelal / Darwin en de evolutie. Steve Parker. Reeks Mijlpalen in de wetenschap, uitg. Casterman, Doornik, 1993. Elk deel telt 32 blz en kost 395 fr.

VAN BOOM TOT VIOOL

De wereld van de dingen is een reeks edukatieve boekjes die uitgeverij Casterman enkele jaren geleden opstartte. De serie is gericht op kinderen vanaf 10 jaar. Het zijn rijk- en kleurrijk geïllustreerde boekjes op zakformaat, waarin de geschiedenis van een voorwerp uit de doeken gedaan wordt. De keuze van de voorwerpen is gemaakt op basis van de resultaten van een enquête die werd uitgevoerd bij kinderen van het basisonderwijs. Zo groeide de reeks uit tot een boeiende ontdekkingstocht in de wereled van de stille getuigen van de mensheid.

Deeltjes verschenen reeds, of zijn in voorbereiding over *de Chip, de Vulpen, de Colt, de Bril, het Zwaard, de Scepter, de Stethoscoop, de Postzegel, de Spijkerbroek, de Telefoon*,...en vele andere. De boekjes uit de reeks *De wereld van de dingen* zijn dan ook uiterst geschikt als inspiratie- en informatiebron voor een spreekbeurt of een opstel.

Recent verscheen nu ook een deeltje over ***de Viool***. In het boekje komen haar geschiedenis, bouw, restauratie en rol in het orkest ter sprake. Vragen als *„Gebruikt een vioolbouwer spijkers?", „Wie was Antonio Stradivari?", „Hoe zit het met de stamboom van de viool?, „Heeft een viool een ziel?"* worden beantwoord. Alles wordt over dit schitterende instrument wordt op verhelderende wijze, in woord en beeld, uitgelegd. Het leven en de geschiedenis van wat wel eens „de koningin van de westerse muziek genoemd wordt" verbergt ons nog amper geheimen na het lezen van dit boekje.

(ts)

De Viool. Marie-Christine Torti. Reeks De wereld van de dingen, uitg. Casterman, Doornik, 1993, 48 blz., 245 fr.

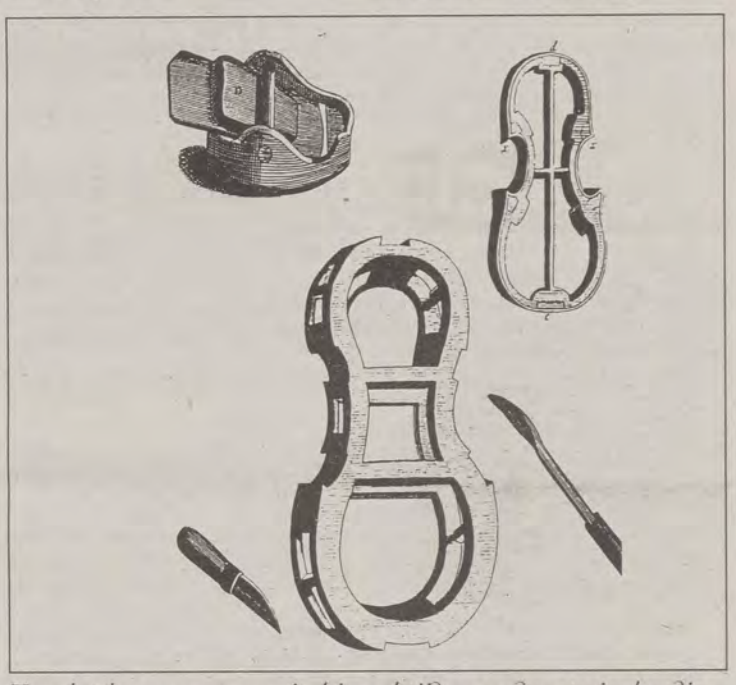

Voor het bouwen van een viool is veel tijd en goed materiaal nodig.

ZIGEUNERS IN DE NEDERLANDEN

In het Algemeen Rijksarchief in Brussel loopt de boeiende tentoonstelling ***De Zigeuners in de Nederlanden***

Deze merkwaardige tentoonstelling wil een beeld schetsen van de droevige geschiedenis van de Zigeuners in de Lage landen. Het is vooral en verhaal van onbegrip, vervolgingen en bestraffingen.

De bezoeker moet beseffen dat het een ekspositie is over Zigeuners aan de hand van archiefstukken *over* hen, geen archiefstukken *van* hen, omdat deze niet terug te vinden zijn in het Algemeen Rijksarchief.

Het tentoonstellingsgedeelte over de Zuidelijke Nederlanden eindigt in de 18de eeuw. Aan de hand van talrijke archiefstukken, aangevuld met oude drukken en heel wat beeldmateriaal, wordt de evolutie geschetst van de geschiedenis van de Zigeuners.

Voor de periode tot heden wordt kon het Rijksarchief een beroep doen op twee tentoonstellingen van de Stichting Lau Mazirel uit Amsterdam. De eerste tentoonstelling, bestaande uit affiches, beschrijft de geschiedenis van de Zigeuners in Nederland van de 15de eeuw tot nu, terwijl de tweede via foto's het alledaagse leven van Zigeuners behandelt.

Detail uit de 17de eeuwse gravure „Zigeuners op weg" van Jaques Callot (Algemeen Rijksarchbief, Topografisch-historische atlas, 2168, 1).

Zigeuners in de Nederlanden. Nog tot 18 december in het Algemeen Rijksarchief, Ruisbroekstraat 8, 1000 Brussel (tussen de Koninklijke Biblioteek en de Grote Zavel). Open van 10 tot 16.30 uur, gesloten op zon- en maandagen en op 11 november. Gratis toegang.

31 oktober t/m 11 november 1993

57e BOEKENWEEK VOOR VLAANDEREN

Het Boek in Vlaanderen
met 260 pagina's informatie over nieuwe boeken, vindt u in de erkende boekhandel.

57e BOEKENBEURS VOOR VLAANDEREN

Bouwcentrum Antwerpen
Jan van Rijswijcklaan 191
dagelijks van 10 tot 18 uur,
op donderdag 4 november
van 10 tot 22 uur.

BRTN

VERENIGING TER BEVORDERING VAN HET VLAAMSE BOEKWEZEN VZW

Nationale Loterij

ASLK Bankier waar ik best mee opschiet

ADVERTENTIE

EEN EIGENZINNIGE SELEKTIE

ZATERDAG 6 NOVEMBER

FAIR GAME

Amerik.-Ital. triller van Mario Orfini (1988) over een op wraak beluste minnaar die zijn ex-vrouw Eva opsluit in een appartement in het gezelschap van een giftige slang. De rol van de onfortuinlijke Eva wordt gespeeld door Trudie Styler, de vrouw van popzanger Sting. **(TV 1, om 23u.15)**

IRONWEED

William Kennedy verwerkte zelf zijn schitterende roman over twee haveloze zwervers in New York om tot een filmscenario. Hector Babenco zorgde voor regie en voor hun sublieme vertolkingen kregen Jack Nicholson en Meryl Streep beiden een Oscar. **(BBC 2, om 0u.25)**

ZONDAG 7 NOVEMBER

BABY IT'S YOU

Een knap burgermeisje uit de sixties wordt verliefd op een ambitieuze, akelige macho. Rosanna Arquette laat zich de avances van Vincent Spano, die zich „de sjeik" laat noemen, welgevallen maar besef snel dat de kerel eigenlijk weinig te bieden heeft. **(VTM, om 15u.)**

MAANDAG 8 NOVEMBER

NUNS ON THE RUN

De Britse TV-regisseur Jonathan Lynn maakt in 1990 zijn filmdebuut met deze komedie over twee kleine gangsters die achterna gezeten worden door de bazen van een Chinees gokimperium en hun hachje proberen te redden door zich, vermomd als nonnen, te verschuilen in een klooster. Een weinig originele klucht, met travestietgrapjes die duidelijk „ontleend" werden aan *Some Like It Hot*. **(TV 2, om 22u.)**

DINSDAG 9 NOVEMBER

KRONIEK VAN TZOTZIL

Paul Zeno maakte een kroniek (in het kader van Europalia) van een oud, afgelegen Mexikaans dorpje van 1984 tot nu. Hij brengt beelden van traditionele festiviteiten, religieuze ceremonies en het dagelijkse leven van de Tzotzil-indianen van de Chiapas-hoogvlakte. **(TV 2, om 20u.30)**

WOENSDAG 10 NOVEMBER

THE LITTLE DRUMMER GIRL

Diane Keaton speelt de rol van een Britse tweederangs-aktrice die zich door Israeli's laat overhalen om in een Palestijns kamp te infiltreren met de bedoeling een terrorist uit zijn tent te lokken. Een niet zo geslaagde verfilming van de roman van John Le Carré. **(VTM, om 21u.20)**

LIVE FOR LIFE

In de Grenslandhallen in Hasselt treden een hele reeks artiesten op ten voordele van de aktie „Kom op tegen kanker". Zij brengen nummers van zangers die aan kanker gestorven zijn. **(TV 1, om 21u.20)**

(foto DANN)

Ter gelegenheid van Kom op tegen Kanker werd ook Ann Christy's "Gelukkig zijn" gecoverd.

DONDERDAG 11 NOVEMBER

THE WAR THAT NEVER ENDS

Brits TV-drama van Jack Gold naar een klassiek werk van de Griekse tragedieschrijver Thucydides, over de Peloponesische oorlog tussen Sparta en Athene. In deze geaktualiseerde versie wordt verwezen naar konflikten als de Golfoorlog. John Barton van de Royal Shakespeare Company schreef de teksten. **(TV 2, om 22u.50)**

VRIJDAG 12 NOVEMBER

DADDY NOSTALGIE

Franse film van Bertrand Tavernier (1990) met Dirk Bogarde, Jane Birkin en Odette Laure. Caroline, een gescheiden vrouw, verneemt dat haar vader ernstig ziek is. Wanneer medisch vast staat dat hij nog slechts enkele weken te leven heeft, stelt zij alles in het werk om die tijd nog samen te kunnen beleven. Een sterke, vaak erg ontroerende film. **(TV 2, om 22u.30)**

HERSENBREKER

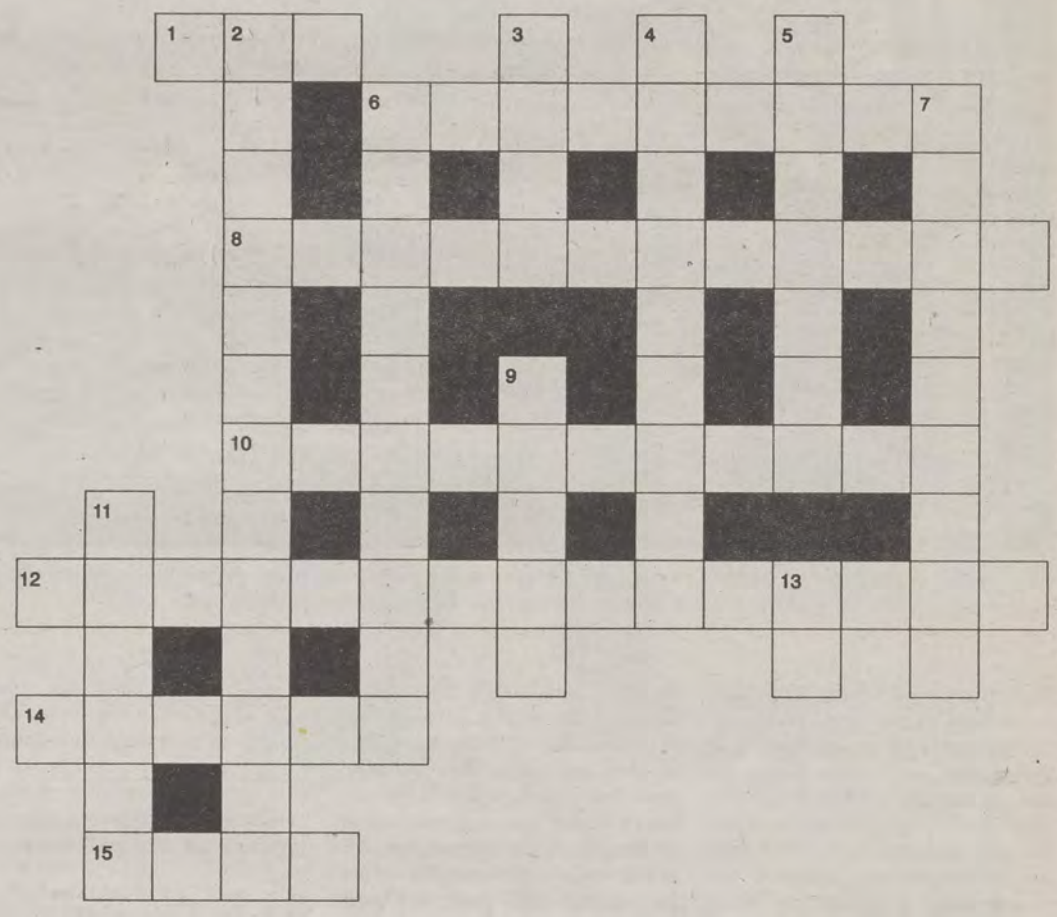

OPGAVE 5

HORIZONTAAL

1. De voor- en de achterkant van een ligplaats voor schepen ontbreken, maar je houdt er wel een Latijnse groet aan over (3)
6. Om te beginnen (9)
8. Die mikt met zijn wapen niet recht vooruit (12)
10. In deze toestand ben je vrij van welke ziektekiem dan ook (11)
12. Daar kun je een opleiding voor professional volgen (15)
14. Zulke cirkels strekken zich in landen als bijvoorbeeld Frankrijk en Italië over enkele kilometers uit (6)
15. Dit versiersel klinkt alsof er gebeld wordt (4)

VERTIKAAL:

2. Op onderdelen van een servies staat aangegeven wat niet mag (13)
3. Na zo'n klap hoef je niet meer terug te komen (4)
4. Nog erger geworden dan het al was (9)
5. Vervangstuk (7)
6. Objekten die je iemand kunt toegooien (10)
7. Duel voor één persoon (9)
9. In miniatuur tref je dit instrument in de natuur aan (5)
11. Publiek (6)
13. Wat in Vlaanderen een reeks wordt genoemd (2)

OPLOSSING OPGAVE 4

Horizontaal: 3. vacht; 7. illegaliteit; 9. onbrandbaar; 10. bankgarantie; 11. belazerd; 12. St; 13. heetst; 15. iglo.

Vertikaal: 1. achteruit; 2. stuip; 3. voldaan; 4. ribbenkast; 5. plaaggeest; 6. doorbreken; 8. gedurfd; 12. stik; 14. Els.

Marc Maes uit de Luchterenkerkweg 8 in 9031 Drongen wint een prijsje want zijn gele briefkaart met de goede oplossing van opgave 4 werd uit de korrekte inzendingen geloot.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 5 ten laatste op 22 november op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

SATERDAG

AHASVERUS

„Kasteel te koop",
las Ahasverus
En krijg je er de regering bij?

Duitse delegatie in blitztempo naar Brussel
Wanneer hebben wij dat nog eens meegemaakt?

☺

Als de regering nu ook eens een veiling hield?

☺

De Benedetti meldt zich ... in steraanbieding?

☺

De Boekenbeurs bezoeken is vooral een zaak van uitgeven...

☺

Antwerps Bouwcentrum: een uitgelezen plek

ROUWKLEDING
voor dames en heren.
Ook grote maten aanstonds beschikbaar.
•
UNIFORMEN EN CEREMONIEKLEDING
in grijs en zwart.
•
Mogelijke retouches worden dadelijk uitgevoerd terwijl U een tas koffie of pilsje drinkt.
SKM
A12 BOOMSESTEENWEG 35 AARTSELAAR

Koop-, Bouw- en Woonkrediet
Hypotheekleningen tot 125 %
Vaste rentevoet
Persoonlijke leningen.
Kantoor Belles
Tutstraat 55
2530 BOECHOUT
Makelaars in
VERZEKERINGEN
KREDIETEN
BELEGGINGEN
IMMOBILIEN
03/455.74.67 (455.21.88)
ADVERTENTIE

WEDERWOORD

ZAKDOEKEN

Enkele jaren geleden stond op de jaarmarkt van Vilvoorde een verkoper van zakdoeken. De wandelaars bleven stilstaan bij zijn kraam.

Ze (vele wandelaars) kochten en stelden nog geen jaar daarna vast dat ze met kleine zeefjes waren opgezadeld. De sjoemelpraat van de welsprekende kramer had hen in de luren gelegd.

Waarom dit verhaal nu? Omdat bij de slotreden van de voorzitter van de met overlopers aangevulde liberale partij me deed denken aan die verkoper op de Vilvoordse markt.

Als André Leysen die lulkoek gehoord heeft dan verlaat hij onmiddellijk zijn vriend Verhofstadt.

Hoe kan hij geloven in het sprookje dat er bv. per referendum moet gevraagd worden of de „belastingen mogen verhoogd worden" of dat de miljardenschuld, grotendeels begonnen tijdens een regering met de PVV, kan verdwijnen door besparingen zonder inspanningen voor iedereen?

J. Vos, Vilvoorde

DAG EN NACHT

De liberalen hebben wegloper Gabriëls nog geen kleine pad in zijn korf gezet. Hij kreeg de kans een VLD-kongres te leiden en leed over de hele lijn slechte punten. Dit in verband met het dag en nacht lastig vallen van de „burgers" met een referendum nu en herhaalde verkiezingen 's anderendaags.

Dan hebben de leden van de LBC op schitterende wijze bewezen dat zij echt bekommerd zijn met de politieke problematiek. Zij weigeren schoothondjes te blijven van één partij. Zij willen, samen met gelijkgezinde sociale bewegingen, kunnen afspreken hoe zij hun sociale bezorgdheid politiek kunnen kenbaar maken. Die eerlijke en typisch Vlaamse bezorgdheid is geen monopolie van de nieuwe liberalen, die ons land voortdurend willen op stelten zetten om „beplakt" te worden omwille van volksraadplegingen.

De ouderen herinneren er zich zo eentje: deze uit 1950 toen de meerderheid (de Vlamingen voor de eerste keer duidelijk) gefopt werd door de franstalige minderheid.

Sedertdien weet elke bewuste Vlaamsgezinde waarom een partij als de sociaalvoelende Volksunie broodnodig werd en bleef.

P. Van Bachten, Mariakerke

EEN EERLIJKE KANS?

Waar halen Manu Ruys en vele andere joernalisten het recht om een partij die op zoek is naar een nieuwe maatschappijvorm voor Vlaanderen zo negatief te beoordelen. Men geeft de VU niet eens de kans van de twijfel.

Elk artikel over de VU heeft de bedoeling om de partij in de vergeethoek te duwen door alles (goed uitgekiend) in een belachelijk daglicht te plaatsen. Waar is de beroepsfierheid van de joernalist? Zinnen als: „Het puberaal-joviale gestamel van Bert Anciaux", „als nar in tv-shows", „De VU-leidertjes zwemmen rond als visjes die niet meer door de haaien worden opgemerkt". Is dat objektieve verslaggeving? Is dat politieke kommentaar? Zo iets is riooljoernalistiek, de roddelblaadjes niet waardig.

Durven beweren dat het Vlaams Blok de zweep doet knallen, grenst aan het ongelooflijke. Het Vlaams Blok moet nog steeds zijn eerste positief geluid ten voordele van Vlaanderen laten horen. Dat een bepaalde partij naar de mandatarissen van de VU („de narren" volgens Manu Ruys) zit te hengelen door hen allerlei beloften te doen, toont zeker aan dat de VU over heel wat degelijke mandatarissen beschikt. Maar dat vermeldt men liever niet in de kranten. De publieke opinie wordt steeds elke dag – opzettelijk – over de VU hetzelfde negatief beeld voorgeschoteld met de bedoeling de partij te vernietigen.

Enkelen hebben het idee opgevat dat er in Vlaanderen slechts plaats is voor een drietal partijen. De joernalisten en de kranten werken aan dat idee gretig mee. Als ze erin slagen de VU op te doeken is het dan wellicht de beurt om een hetze te ontketenen tegen AGALEV want alle partijen zijn nu toch ook „groen".

De joernalistieke eerlijkheid is ver te zoeken. De schrijvende pers is met handen en voeten gebonden aan hun broodheren.

Niettemin zal de VU net zoals andere kleinere partijen erin slagen terug te keren niettegenstaande de vele tegenkantingen van de schrijvende pers. Goede ideeën kun je niet monddood maken.

Joël Boussemaere, Brugge-Sint-Kruis

SPEELKAART

Mijn bese wensen voor uw artikel over de speelkaarten in Vlaanderen en het bedrijf Carta Mundi.

Het adres van het speelkaartenmuseum is echter veranderd, is nu Druivenstraat 18, 2300 Turnhout (de vroegere tekstielfabriek Ceuppens-Leysen).

Ik heb zelf een grote verzameling speelkaarten, zowat 1.890 soorten. Ingedeeld als volgt: deel I 1670-1951, deel II 1952-1991.

Sedert 25 jaar geef ik tentoonstellingen in binnen- en buitenland (Nederland, Duitsland, Frankrijk). Enige tijd geleden heb ik een brief ontvangen vanwege het ministerie van Kultuur voor ondersteuning van mijn reis naar Japan om daar mijn verzameling ten toon te stellen.

Lezers die in m'n speelkaartentoonstelling geïnteresseerd zijn kunnen steeds bij mij terecht.

O.M. Decorte
Toekomststraat 50
9040 Gent

AANGENAAM

In uw beschouwingen over de burgerdiarree bij de VLD lees ik terechte kritiek op de Vlaamse aspiraties van die partij. Het moge nogal duidelijk zijn dat voor oprechte Vlamingen geen plaats is bij de Belgicisten à la De Croo en co. Niet alleen bewijzen eerdere overlopers als Somers en Van Biesen dat, door plots royalisme als een marginale rest der Romantiek af te doen, bovendien zal de attente lezer weten dat de VLD-geestesgenoten van bezuiden de taalgrens met de opslorping van het FDF zonder schroom hebben gesteld waar het hen om te doen is. Het moge duidelijk zijn: het Gentse „joeng" Verhofstadt leidt nog steeds de Pest Voor Vlaanderen, maar wil in het licht van zijn greep naar de macht desnoods aan alles lippendienst belijden.

Vlaams-nationalisten, die weten dat aan politiek doen met het hart dient te gebeuren en niet met de portemonnee, weten dat slechts de VU hen dient en in die zin was ik aangenaam verrast met de aanduiding van Jan Loones tot senaatsfraktie-leider en Walter Luyten tot lid van het partijbestuur...

Marc Hendrickx, Mechelen

NEDERIGHEID

Ga, en draag deze boodschap uit!, zo ongeveer klonk – vrij vertaald – het slotwoord van het jongste VU-kongres. Nu we enkele weken ouder zijn, komt misschien ruimte vrij voor wat relativering van deze al te eenvoudige opdracht.

De moedigen, die zich in volle vakantie door de ontwerpteksten worstelden, hebben zeker niet de mogelijkheid tot ruim overleg gehad. Het kongresresultaat moet in deze kontekst begrepen worden. Het is een mooie startbasis, maar het vraagt verfijning en bijsturing. Wie dat niet wil erkennen, bewijst de VU een slechte dienst. De kongresgangers hebben – gelukkig maar – enkele dwaalsporen kunnen opruimen. Eén voorbeeld kan dit illustreren: de ontwerptekst wou het behoud van de stemplicht. De kongresgangers daarentegen vroegen in meerderheid de vervanging van de stemplicht door het stemrecht. Hoe wijs deze stelling is, wordt o.m. nu bewezen door het boek *Kiezen is verliezen. Onderzoek naar de politieke opvattingen van Vlamingen* (WIJ van 28 okt. j.l.): *De partijen die garen zouden spinnen bij een afschaffing van de stemplicht zijn Agalev, VU en CVP.*

Het zou dus voor de huidige (som was ongeduldige) partijleiding pleiten, mocht zij met enige nederigheid en zin voor relativering luisteren naar haar voetvolk, voetvolk dat – in tegenstelling tot eertijds zo opgehemelde leiders – in overgrote mate als vanzelfsprekend trouw blijft aan de partij. Een herlezing van de 1.600 amendementen (waarvan er heel wat niet aanvaard werden) ware alvast een mooi begin!

Walter Caethoven, Nijlen

De redaktie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De andere publiceert zij, naargelang er plaats is.

De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken.

Brieven worden ondertekend met naam en plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

LEPEL EN VORK

RESTAURANT HASSELTBERG
NIEUWELAAN 47, 1860 MEISE - TEL. 02/269.70.45

MENU'S AAN 950 en 1.600 fr.

WOENSDAG EN ZONDAGAVOND GESLOTEN Inclusiefprijs voor BANKETTEN

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het
Vlaams Ontmoetingscentrum
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050-34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

AFSPANNING
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
- banketzalen tot 300 personen
- specialiteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart: één aperitief gratis.

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde.
Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

HANS, HILDE, DRIES EN KOEN VAN VLAANDEREN HELPT KROATIE:

„500 FR. OF HET VERSCHIL TUSSEN LEVEN EN DOOD"

AALST - De onmacht om de oorlog in ex-Joegoslavië te stoppen blijft de publieke opinie in de ban houden, telkens opnieuw treffen berichten en beelden. De meesten onder ons raken ontmoedigd omdat de spiraal van geweld maar niet kan gestopt, anderen zetten zich meer dan ooit in om „iets" te doen of om verder te doen. Want Vlamingen helpen graag, zo zijn ze nu eenmaal. Geen stad of dorp bij ons waar niet ergens mensen bezig zijn met een hulpaktie, voor Polen, Roemenië, Zuid-Amerika of Afrika. Zo ook in Aalst waar ***Vlaanderen helpt Kroatië*** *(VHK) nu reeds drie jaar vracht inzamelt voor ex-Joegoslavië.*

Afladen van een VHK-voedseltransport in Zadar aan de Dalmatische kust.

Wij gingen praten met Hans, Hilde, Dries en Koen. Wie zij zijn doet weinig ter zake, hun familienamen spelen geen rol; hun daden des te meer.

Reeds drie jaar na mekaar slagen zij er in hulpvrachten voor de Balkan bij mekaar te bietsen. Sinds het begin van de oorlog in Kroatië hebben ze er zowat 150 vrachtwagens opzitten, goed voor een vlotte 350 ton hulpgoederen. In Vlaanderen zijn ze veruit de meest aktieve groep en als Vlaams-nationalisten zijn ze daar best trots op.

INFORMATIE

Vanwaar die inzet? Is dan ook de meest voor de hand liggende vraag.

Dries: *„De nood in Bosnië-Herzegovina en in Kroatië is zo groot dat je gewoon blijft doorwerken. Wij zijn echt persoonlijk betrokken geraakt bij het oorlogsleed in ex-Joegoslavië. Wellicht ook omdat wij de situatie daar nu zo goed kennen. En er is ook de plicht om als volksnationalist andere volkeren te helpen. De naam van onze vereniging is niet voor niks „Vlaanderen helpt Kroatië". In alle paketten van onze hulpvrachten zit dan ook informatie over Vlaanderen. Het is belangrijk dat de mensen in Kroatië weten dat de hulp die ze ontvangen Vlaams is, en niet Belgisch."*

■ **„Vlaanderen helpt Kroatië", alléén Kroatië?**

Koen: *„Dat wil zeggen dat we tot voor kort alleen vracht opleverden in Kroatië. Noordwest-Kroatië is niet rechtstreeks door de oorlog getroffen, daar verblijven wel de meeste vluchtelingen en daar moet je vracht dus naartoe. Die wordt er dan verdeeld onder alle oorlogsvluchtelingen, zonder onderscheid van religie of volkstoebehoren. Voor ons een principeskwestie. Naast Kroatische vluchtelingen zijn er in dat land duizenden Moslims uit Bosnië en zelfs Serviërs die het met het regime in hun eigen land niet eens zijn. Ook die mensen hebben hulp nodig.*

De jongste maanden zijn wij echter ook in Bosnië-Herzegovina aktief."

■ **Jullie zetten daar vracht af, maar heb je wel de zekerheid dat de verdeling eerlijk en fatsoenlijk verloopt?**

Hilde: *„Een terechte vraag want in oorlogstijd is bedrog nooit ver weg. Alles hangt af waar we opleveren. In een aantal steden werken we samen met Caritas Catholica, omdat we weten dat die organisatie daar goed werk levert. Elders hebben we eigen Kroatische medewerkers, na een tijdje leer je wel een aantal betrouwbare mensen kennen. Op andere plaatsen werken we met verdelingslijsten. Wie wat ontvangt laat zijn naam en adres noteren. Als er dan iemand van ons in de buurt is houden we een steekproef.*

Globaal genomen kunnen wij echter zeggen dat tot nu toe alles wonderwel goed is verlopen. Als we echt geen alternatief hebben, dan moeten we zelf met de vracht mee. Dat zal binnenkort zo zijn voor Bosnië."

SUKSESNUMMER

■ **Klinkt wel avontuurlijk, maar ook gevaarlijk...**

Hans: *„Eigenlijk is het dat niet. In Bosnië-Herzegovina weet je waar je aan toe bent, daar is het front en daar blijf je dus ook weg. Anders steelt men je vracht, inbeslagname heet dat dan. In Centraal-Bosnië kost je dat waarschijnlijk ook het leven. De plaatsen waar de meeste vluchtelingen zitten liggen zuidelijker, meer naar de kust toe en zover kwam de oorlog nog niet."*

Dries: *„Gevaarlijker is het in de Kroatische frontgebieden Gospi, Ogulin en Karlovac; aan de overzijde zitten Servische milities. De blauwhelmen houden de boel daar in de gaten en het ziet er wel rustig uit, tot men aan de overkant beslist om nog maar eens een artilleriebeschieting uit te voeren. Daar schrik je pas van op!"*

■ **150 volle vrachtwagens, die goederen moeten toch ergens vandaan komen. Dank zij een welgevulde kas?**

Hilde: *„Helemaal niet. We moeten elke duit tweemaal omdraaien voor we hem gebruiken en subsidies zitten er ook niet in. Niet altijd even gemakkelijk maar we blijven er kreatief door. Zo'n vrachtwagen krijg je meestal gevuld door schenkingen in natura vanwege bedrijven. Een foutje in de produktie van 10 ton jam b.v. of jam die wat vloeibaar bleef komt uiteindelijk bij ons terecht, dat bespaart de fabrikant de kosten van vernietigen. Door de schenking ervan bewijst hij bovendien dat de jam uiteindelijk niet werd verkocht. En het maakt voor vluchtelingen met honger géén moer uit of de jam wat door de boterham loopt..."*

(foto's LIKA-video)

Noodwoningen in Gospic, de bouwmaterialen zijn afkomstig van Vlaanderen helpt Kroatië.

■ **Koopt u soms ook produkten?**

Koen: *„Een van de suksesnummers zijn aardappelen: kalorierijk, relatief lang bewaarbaar en bij ons in de winter spotgoedkoop. Op bulk geladen kostte een vrachtwagenlading van 22 ton vorige winter zowat 11.000 fr. Zelfs mét transportkosten nog stukken goedkoper dan de groothandelsprijs in Kroatië zelf. Want daar moet je steeds voor uitkijken dat de uiteindelijke kost van een vracht altijd lager ligt dan de kost van het produkt in Kroatië zelf. Anders koop je de vracht ginds en laat je meteen verdelen."*

■ **Maar een mens overleeft niet met jam en aardappelen...**

Dries: *„Natuurlijk niet. Daarom kopen wij ook vlees, dat is hier bij ons vrij goedkoop alhoewel een volle vrachtwagen al snel 1 miljoen kost. En dat kan ons budget niet aan, daarvoor wordt het schooien bij bedrijven net zoals voor bloem, melkpoeder en olie.*

Maar voeding is niet het enige dat op transport gaat. Bouwmaterialen zijn in een stadje als Gospic broodnodig want daar is geen huis meer onbeschadigd en er is gewoon geen geld om de boel op te lappen, dus kan ook niemand naar huis terug. Als je die mensen cement geeft, de bouwstenen rekupereren ze wel, is binnen de kortste keren hun huis weer bewoonbaar. Lever er nog wat aardappelplantgoed bij en de hele familie heeft de volgende herfst dan toch iets om te eten wat ze bovendien zelf hebben geproduceerd."

DIT IS BELGISCH...

■ **Jullie schooien, zamelen in, zorgen voor transport, moeten opleveren, zien toe op de verdeling... Vraagt dan niet veel energie?**

Hans: *„Op den duur wordt alles routine. In het begin hadden we veel problemen met transport, dat kostte enorm veel geld, tussen de 60 en de 80.000 fr. per vrachtwagen. Bovendien was er geen Vlaamse vrachtvervoerder te vinden die de reis aandurfde. Ondertussen vonden wij Kroatische chauffeurs die karitatieve vracht zelfs gratis willen vervoeren. Bedrijven in de voedingssektor weten onderhand dat we ernstig werk leveren en een aantal kontakteert ons zelfs spontaan als er vracht te beschikking is. Het loopt dus echt allemaal wel los."*

Dries: *„Anders is het gesteld met de Belgische overheid, die vindt het nodig om ons het leven zuur te maken. Sinds zowat een jaar heeft dit land de meest waanzinnige exportreglementering voor ex-Joegoslavië. Je moet maar liefst drie overheidsdiensten aflopen vooraleer je alle papierwerk hebt.*

Daarmee moet je dan nog naar de douane, en dat vraagt nog een volle dag werk. Voor karitatief werk zoals het onze vinden wij dat je reinste schande. Nu ja, dit is dan ook België!"

(mvl)

HET VERSCHIL...

...tussen leven en dood in handen hebben is de verpletterende verantwoordelijkheid die *Vlaanderen helpt Kroatië* ons op de neus duwt. Met de winter voor de deur dreigt de hongerdood voor 75.000 vluchtelingen in Bosnië-Herzegovina.

500 fr., voor ons een relatief klein bedrag, volstaat om een vluchtelingengezin één week te voeden. Een onbeduidend klein bedrag dat het verschil uitmaakt tussen leven en dood.

Info: Vlaanderen helpt Kroatië, tel. en fax 053/77.18.95.